

Міністерство оборони України

**Військовий стандарт 01.030.001
(Видання 1)**

**Підготовка та застосування
військ (сил)**

**Базові терміни та визначення, які
використовуються
в НАТО**

Міністерство оборони України

**Військовий стандарт 01.030.001-2020
(Видання 1)**

**Підготовка та застосовування
військ (сил)**

**Базові терміни та визначення, які
використовуються
в НАТО**

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАДАННЯ ЧИННОСТІ

Прийнято та надано чинності: наказ начальника Управління стандартизації, кодифікації та каталогізації від 17.04.2020_№ 18

Реєстраційний номер ОВС / 000228.

Чинний від 01.05.2020

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Військовий стандарт ВСТ 01.030.001-2020 (01) розроблено вперше.

ОБЛІК ЗМІН ТА ПОПРАВОК

Порядковий номер зміни, поправки	Дата і номер наказу про затвердження зміни, поправки	В якому місці документа розміщено зміну, поправку

ПЕРЕДМОВА

I. Цей військовий стандарт розроблений у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Лінгвістичним науково-дослідним управлінням науково-дослідного центру). Розробники: **М.Б. Білан**, канд. філол. наук, доцент (керівник розробки), **А.О. Гальчус**, **Л.М. Гончарук** канд. філол. наук., **Є.М. Залеський**, **М.О. Куманченко**, **О.О. Матвієнко**, **О.І. Сторубльов**.

II. Цей військовий стандарт розроблений перекладом певної вибірки зі союзної публікації ААР-06 NATO glossary of terms and definitions (Словник НАТО термінів і визначень), 2017”.

Мова оригіналу – англійська, французька.

III. Цей військовий стандарт погоджений видами, окремими родами військ (сил) Збройних Сил України, зацікавленими структурними підрозділами Міністерства оборони України та органами військового управління Збройних Сил України.

IV. Цей військовий стандарт передбачений для застосування Міністерством оборони України та Збройними Силами України. Він також може бути застосований іншими складовими сектору безпеки і оборони.

V. Міністерство оборони України та Збройні Сили України не несуть відповідальності за наслідки застосування цього стандарту не за призначенням.

VI. Усі питання, що стосуються цього військового стандарту, направляти до Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Лінгвістичному науково-дослідному управлінню науково-дослідного центру).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ	5
2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ	5
4. УМОВНІ ПОЗНАКИ ТА СКОРОЧЕННЯ	6
5. ЗАГАЛЬНІ ПОЯСНЕННЯ.....	6
6. ТЕРМІНИ, ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ ТА ПЕРЕКЛАД	6
А.....	6
Б.....	8
В.....	13
Г.....	20
Д.....	22
Е.....	25
Є.....	26
З.....	26
І.....	32
К.....	33
Л.....	36
М.....	37
Н.....	39
О.....	42
П.....	52
Р.....	65
С.....	76
Т.....	83
У.....	88
Ф.....	88
Ц.....	90
Ч.....	91
Ш.....	93
Додаток 1 АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК (українська мова).....	96
Додаток 2 АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК (англійська мова).....	113
Додаток 3 АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК СКОРОЧЕНЬ	129
Додаток 4 БІБЛІОГРАФІЯ	134

ВСТУП

Цей військовий стандарт розроблено для сприяння єдиному розумінню базових військових термінів, які зустрічаються в службових документах НАТО щодо питань підготовки та застосування військ (сил). Єдиний понятійний апарат забезпечить впровадження основних елементів процесу розвитку спроможностей, як складової національної системи оборонного та безпекового планування, досягнення необхідного рівня взаємосумісності підрозділів Збройних Сил України зі збройними силами держав-членів НАТО. Стандарт визначає перелік стандартизованих термінів загальновійськового призначення, рекомендованих для застосування у Міністерстві оборони та Збройних Силах України.

Стандартизація зазначеної термінологічної системи буде сприяти забезпеченню необхідного рівня сумісності між видами Збройних Сил України, з іншими військовими формуваннями (Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України та іншими) в процесі підготовки та проведення операцій.

1. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей військовий стандарт є загальновійськовим нормативним документом, що призначений для застосування в штабах усіх рівнів та поширюється на галузь воєнної політики, безпеки та стратегічного планування.

Цей військовий стандарт може бути застосовано в Збройних Силах України та інших складових сил безпеки і оборони для планування їх спільних дій та розвитку необхідних спроможностей.

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Позначення документу	Назва
ДСТУ 3966:2009	Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять
ВСТ 01.001.003-2017(03)	Військова стандартизація. Порядок розроблення і реєстрації військових стандартів
ВСТ 01.004.006-2017 (01)	Воєнна політика, безпека та стратегічне планування. Стратегічне планування розвитку спроможностей Збройних Сил України. Терміни та визначення
ВСТ 01.001.009-2017 (01)	Військова стандартизація. Глосарій аббревіатур, що використовуються в документах та публікаціях НАТО (AAP-15 (2016), MOD)

3. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому військовому стандарті терміни та визначення понять наведено в тексті стандарту.

4. УМОВНІ ПОЗНАКИ ТА СКОРОЧЕННЯ

У цьому військовому стандарті скорочення та умовні позначки наведені у тексті.

5. ЗАГАЛЬНІ ПОЯСНЕННЯ

5.1. В основу розташування термінів та визначень, які містяться в цьому військовому стандарті, покладено абетковий принцип за українським алфавітом.

5.2. Основною одиницею є терміноstatтя. Кожна терміноstatтя (українська й іншомовна) складається із заголовку та визначення терміну. Заголовок терміноstatті виділено напівжирним шрифтом. Після англійського терміна через відповідний символ “/” наведено відповідний термін французькою мовою, але визначення наводяться тільки англійською.

5.3. За наявності двох і більше тлумачень одного терміну, кожне наступне тлумачення позначено відповідною нарядковою цифрою.

6. ТЕРМІНИ, ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ ТА ПЕРЕКЛАД

А

6.1 авангард

Передовий підрозділ військ (сил), що наступають. Першочергове завдання авангарду – забезпечити безперервний наступ головних сил. Його функції наступні:

- а) знаходити і використовувати прогалини в системі оборони противника;
- б) запобігати тому, щоб основні сили наступу наосліп наштовхнулися на спротив ворога;
- с) подавляти незначний опір, у разі зустрічі потужного спротиву,

advanced guard / avant-garde

The leading element of an advancing force. The primary mission is to ensure the uninterrupted advance of the main body. It has the following functions:

- a. to find and exploit gaps in the enemy's defensive system;
- b. to prevent the main body of the advancing force running blindly into enemy opposition;
- c. to clear away minor opposition or, if major opposition is met, to cover the deployment of the main body.

[1]

прикривати розгортання основних сил.

- 6.2 авіаційна підтримка** **air support / appui aérien**
 Усі форми підтримки, що надаються повітряними силами, на суші та морі. All forms of support given by air forces on land or sea. [1]
- 6.3 агент** **agent / agent**
 У сфері розвідки – той, хто завербований, навчений, чию діяльність спрямовують і використовують для добування та передачі інформації. In intelligence usage, one who is recruited, trained, controlled and employed to obtain and report information. [1]
- 6.4 агентурна розвідка; AP** **human intelligence / renseignement humain HUMINT**
 Вид розвідки, що характеризується добуванням інформації оперативними співробітниками від агентурних джерел. Intelligence derived from information collected by human operators and primarily provided by human sources. [1]
- 6.5 адміністративне пересування** **administrative movement / mouvement administratif**
 Марш, в якому війська і транспортні засоби організовані в спосіб, який дозволяє прискорити їхній рух, зберегти час і енергоресурс, якщо загрози з боку противника, за винятком засобів повітряного нападу, не очікуються. A movement in which troops and vehicles are arranged to expedite their movement and conserve time and energy when no enemy interference, except by air, is anticipated. [1]
- 6.6 аналіз місцевості** **terrain analysis / analyse du terrain**
 Збір, аналіз, оцінювання та інтерпретування географічної інформації про природні та техногенні особливості місцевості у поєднанні з іншими відповідними факторами для прогнозування впливу місцевості на проведення військових операцій. The collection, analysis, evaluation and interpretation of geographic information on the natural and man-made features of the terrain, combined with other relevant factors, to predict the effect of the terrain on military operations. [1]
- 6.7 аналіз об'єктів (цілей)** **target analysis / analyse d'objectifs**
 Вивчення потенційних об'єктів (цілей) для визначення їх An examination of potential targets to determine military importance, priority

<p>військової важливості, of attack, and weapons required to
пріоритетності ураження та obtain a desired level of damage or
визначення вогневих засобів, casualties.
необхідних для нанесення [1]
потрібного ступеня ураження або
знищення.</p>	
<p>6.8 ар'єргард¹
Останні підрозділи в тилу військ,
що наступають або відступають,
виконують такі функції:
а) прикриття тилу колони від
нападу <u>противника</u>;
б) стримування <u>противника</u> під час
відступу;
с) прикриття шляхів тилового
забезпечення під час наступу.</p>	<p>rear guard¹/ arrière-garde¹
The rearmost elements of an advancing
or withdrawing force. It has the
following functions: a. to protect the
rear of a column from hostile forces; b.
during the withdrawal, to delay the
enemy; c. during the advance, to keep
supply routes open.
[1]</p>
<p>6.9 ар'єргард²
Загін охорони, що направляється
угрупованням сухопутних військ
під час маршу в тил колони для
розвідки та прикриття.</p>	<p>rear guard²/ arrière-garde²
Security detachment which a moving
ground force details to the rear to keep
it informed and covered.
[1]</p>
<p>6.10 (артилерійська) ціль
В артилерії – район, призначений
та пронумерований для
майбутнього ведення вогню.</p>	<p>target³ / objectif⁴
In artillery, an area designated and
numbered for future firing.
[1]</p>
<p>6.11 атака у фланг
Наступальний маневр,
спрямований на фланг ворога.</p>	<p>flanking attack / attaque de flanc
An offensive manoeuvre directed at
the flank of an enemy.
[1]</p>

Б

<p>6.12 база
Район або територія, де
розташовані об'єкти логістичного
або інших видів забезпечення.</p>	<p>base¹ / base
An area or locality containing
installations which provide logistic or
other support.
[1]</p>
<p>6.13 безпека
Умови, за яких визначена
інформація, бойова техніка,
особовий склад, діяльність та</p>	<p>security¹ / sécurité¹
The condition achieved when
designated information, materiel,
personnel, activities and installations</p>

- об'єкти, захищені від шпигунства, саботажу, підривної діяльності, тероризму та ураження, потенційних втрат або несанкціонованого доступу. are protected against espionage, sabotage, subversion and terrorism, as well as against loss or unauthorized disclosure. [1]
- 6.14 безпека застосування військ (сил); БЗВ** Процес, завдяки якому забезпечується безпека під час проведення військової операції або навчання з використанням пасивних або активних засобів для перешкодження противнику про дізнання дислокації, спроможностей та наміру своїх сил. **operations security / sécurité des opérations**
OPSEC
The process which gives a military operation or exercise appropriate security, using passive or active means, to deny the enemy knowledge of the dispositions, capabilities and intentions of friendly forces. [1]
- 6.15 безпілотна авіаційна система; БАС** Система, складові якої включають: безпілотний літальний апарат, мережу забезпечення, все обладнання і особовий склад, що необхідні для управління безпілотним літальним апаратом. **unmanned aircraft system / système aérien sans pilote**
UE
A system whose components include the unmanned aircraft, the supporting network and all equipment and personnel necessary to control the unmanned aircraft. [1]
- 6.16 безпосередня авіаційна підтримка; БАП** Повітряні дії проти ворожих цілей, які знаходяться в безпосередній близькості до дружніх сил. Такі дії потребують ретельної узгодженості кожного повітряного завдання з вогнем і рухом цих сил. **close air support / appui aérien rapproché**
CAS
Air action against hostile targets which are in close proximity to friendly forces and which require detailed integration of each air mission with the fire and movement of those forces. [1]
- 6.17 безпосередня вогнева підтримка; БВП** Вогневий удар по ворожим військам, озброєнню або позиціям, які через своє близьке розташування до дружніх сил створюють для них серйозну загрозу. **close supporting fire / tir d'appui rapproché**
Fire placed on enemy troops, weapons, or positions which, because of their proximity present the most immediate and serious threat to the supported unit. [1]

- 6.18 безпосередня підтримка; БпП** **direct support¹ / appui direct**
DS
 Підтримка з боку військового підрозділу, який не входить до складу або не підпорядкований підрозділу чи угрупованню, якому надається підтримка, але який повинен у першу чергу надавати підтримку цьому підрозділу чи угрупованню. [1]
- 6.19 ближня підтримка; БлП** **close support / appui rapproché**
CS
 Дії сил підтримки проти цілей або об'єктів, розташованих досить близько до підтримуваних підрозділів. Такі дії потребують ретельної узгодженості або взаємодії у підтримці щодо застосування вогню, пересування або інших дій підтримуваних військ. [1]
- 6.20 блокуюча позиція** **blocking position / position d'arrêt**
 Оборонна позиція, розташована таким чином, щоб не допустити просування противника у визначений район або у визначеному напрямку. [1]
- 6.21 боєголовка; Бг** **payload¹ / charge utile¹**
PL
 У реактивному снаряді або ракеті – бойовий заряд, його корпус та активуючі пристрої. [1]
- 6.22 боєготові війська (сили)** **forces in being / forces constituées**
 Сили, класифіковані як такі, що перебувають у стані готовності “А” або “В”, як передбачено відповідним документом Військового комітету [НАТО]. [1]
- 6.23 боєстійкість** **sustainability / soutenabilité**
 Здатність військового формування підтримувати необхідний рівень The ability of a force to maintain the necessary level of combat power for

- бойового потенціалу протягом часу, необхідного для досягнення поставлених перед ним завдань. [1]
- the duration required to achieve its objectives. [1]
- 6.24 **бойова підтримка; БПтр**
Вогнева підтримка й оперативна допомога бойовим підрозділам.
- combat support / appui tactique**
CS
Fire support and operational assistance provided to combat elements. [1]
- 6.25 **бойова задача; БЗ**
Чітка та стисла постановка завдання та визначення мети командуванням.
- mission¹ / mission¹**
Msn
A clear, concise statement of the task of the command and its purpose. [1]
- 6.26 **бойове завдання**
Наказ, що віддається підлеглим підрозділам та містить інформацію про те, яку місію потрібно виконати, не уточнюючи як саме.
- mission-type order / ordre de mission-type**
An order issued to a subordinate unit that indicates the mission to be accomplished without specifying how it is to be done. [1]
- 6.27 **бойове розпорядження; БРп**
Скорочена форма бойового наказу, що видається у разі потреби та виключає необхідність повторного підтвердження інформації, що міститься в бойовому наказі. Може видаватися розділами.
- fragmentary order / ordre simplifié**
FRAGO
An abbreviated form of an operation order, issued as required, that eliminates the need for restating information contained in a basic operation order. It may be issued in sections. [1]
- 6.28 **бойове тилове забезпечення; БТЗ**
Тилове забезпечення бойових підрозділів, – переважно в адміністративній сфері та логістиці.
- combat service support / soutien logistique du combat**
CSS
The support provided to combat forces, primarily in the fields of administration and logistics. [1]
- 6.29 **бойовий наказ; БН**
Директивний документ, як правило, встановленої форми, що видається командиром підпорядкованим йому
- operation order / ordre d'opération**
OPORD
A directive, usually formal, issued by a commander to subordinate

командирам для узгодженого проведення операції.

commanders for the purpose of effecting the coordinated execution of an operation.

[1]

6.30 бойовий патруль

Для сухопутних військ – тактичний підрозділ, виділений від основних сил для ведення самостійних бойових дій; загін, призначений для захисту фронту, флангу або тилу основних сил, який вступає в бій у разі необхідності.

combat patrol / patrouille de combat fighting patrol

For ground forces, a tactical unit sent out from the main body to engage in independent fighting; detachment assigned to protect the front, flank, or rear of the main body by fighting if necessary.

[1]

6.31 бойовий порядок; БП

Знаки розрізнення, чисельний склад, організаційна структура та розташування особового складу, підрозділів та військової техніки будь-яких військ (сил).

order of battle / ordre de bataille

ORBAT

The identification, strength, command structure, and disposition of the personnel, units, and equipment of any military force.

[1]

6.32 бойовий потенціал

Усі засоби ураження та/або ударної сили, які військовий підрозділ / угруповання може застосувати проти противника у певний момент часу.

combat power / puissance de combat

The total means of destructive and/or disruptive force which a military unit/formation can apply against the opponent at a given time.

[1]

6.33 бойовий простір

Навколишнє середовище, чинники і умови, які мають бути усвідомлені для застосування сил та засобів, захисту військ або успішного виконання бойового завдання.

Примітка. Він включає в себе: сухопутне, морське, повітряне та космічне середовища; присутні у ньому ворожі та дружні збройні сили; споруди; погодні умови на поверхні землі та в просторі; небезпеки для здоров'я; рельєф місцевості; електромагнітне та інформаційне середовище в районі проведення спільних бойових дій та інших зонах відповідальності.

battlespace / espace de bataille

The environment, factors and conditions that must be understood to apply combat power, protect a force or complete a mission successfully.

Note: It includes the land, maritime, air and space environments; the enemy and friendly forces present therein; facilities; terrestrial and space weather; health hazards; terrain; the electromagnetic spectrum; and the information environment in the joint operations area and other areas of interest.

[1]

- 6.34 бойові втрати** **battle casualty / perte au combat**
 Будь-які втрати, що виникли як Any casualty incurred as the direct
 прямий результат ворожих дій, result of hostile action, sustained in
 заподіяних в бою чи пов'язаних з combat or relating thereto or sustained
 ним, або зазнаних під час going to or returning from a combat
 виконання бойового завдання чи mission.
 повернення з нього. [1]
- 6.35 бойові розвідувальні дані** **combat intelligence / renseignement
de combat**
Розвідувальні дані про ворога, That intelligence concerning the
 погодні умови та географічні enemy, weather, and geographical
 особливості, необхідні командирю features required by a commander in
 під час планування та проведення the planning and conduct of combat
 бойових дій. operations.
 [1]
- В**
- 6.36 варіант дій; ВД** **course of action / mode d'action
COA**
 Порядок дій, розроблений під час In the estimate process, an option that
 попереднього оцінювання will accomplish or contribute to the
 обстановки, який може accomplishment of a mission or task,
 забезпечити виконання або and from which a detailed plan is
 сприятиме виконанню місії чи developed.
 бойового завдання, на основі якого [1]
 розробляється детальний план.
- 6.37 вбитий у бою; ВуБ** **killed-in-action casualty / perte tuée
au combat**
 Бойова втрата військовослужбовця, **KIA casualty (admitted)**
 якого було вбито безпосередньо **killed-in-action (admitted)**
 [на полі бою], або який помер до **KIA (admitted)**
 того, як дістався до медичної A battle casualty who was killed
 допомоги та евакуаційної мережі. outright or who died before reaching
 the medical treatment and evacuation
 chain.
 [1]
- 6.38 введення до складу** **assign¹ / affecter¹**
 Введення підрозділів (особового To place units or personnel in an
 складу) до складу організаційної organization where such placement is
 одиниці, коли таке розміщення є relatively permanent, and/or where
 відносно постійним, та / або коли such organization controls and

- ця організаційна одиниця administers the units or personnel for контролює і керує підрозділами the primary function, or greater portion (особовим складом) для виконання of the functions, of the unit or основного завдання чи більшої personnel. частини поставлених перед ними [1] завдань.
- 6.39 **взаємодія** **liaison / liaison¹**
 Таке співробітництво, або That contact or intercommunication взаємозв'язки, які підтримуються maintained between elements of між військовими підрозділами military forces to ensure mutual задля досягнення взаєморозуміння understanding and unity of purpose та єдності цілей і дій. and action. [1]
- 6.40 **взаємосумісність** **interoperability / interopérabilité**
 Здатність діяти спільно, з повною The ability to act together coherently, віддачею та ефективно, щоб effectively and efficiently to achieve надійно досягати спільних Allied tactical, operational and тактичних, оперативних та strategic objectives. стратегічних завдань. [1]
- 6.41 **взаємосумісність підрозділів** **force interoperability / interopérabilité des forces**
 Спроможність підрозділів двох чи The ability of the forces of two or більше країн проводити more nations to train, exercise and тренування, навчання та operate effectively together in the ефективно взаємодіяти у ході execution of assigned missions and виконання поставлених задач та tasks. завдань. [1]
- 6.42 **вибір цілей та засобів ураження** **targeting / choix des objectifs et des moyens de traitement**
 Процес вибору та визначення The process of selecting and пріоритетності цілей і визначення prioritizing targets and matching the належного реагування зі appropriate response to them, taking врахуванням оперативних вимог і into account operational requirements and capabilities. спроможностей. [1]
- 6.43 **вибухові боєприпаси; ВБ** **explosive ordnance / dispositifs explosifs**
 Усі боєприпаси, що містять **EO**
 вибухові речовини, ядерні або All munitions containing explosives, термоядерні заряди, біологічні та nuclear fission or fusion materials and хімічні речовини.

- Примітка.** Англійський biological and chemical agents.
 рекомендований загальний термін на **Note:** The English preferred term refers to explosive munitions collectively. Examples: позначення вибухових засобів ураження. bombs and warheads; guided and ballistic Приклади: бомби та боєголовки; missiles; artillery, mortar, rocket and small- керовані та балістичні ракети; arms munitions; all mines, torpedoes and артилерійські, мінометні, ракетні та depth charges, demolition charges; стрілецькі боєприпаси; усі міни, торпеди pyrotechnics; clusters and dispensers; та глибинні вибухові пристрої, підривні cartridge and propellant-actuated devices. заряди; піротехніка; касетні та [1] контейнерні боєприпаси; заряди об'ємного вибуху та запальні.
- 6.44 виведення** **extraction / extraction**
 Переміщення сил з території **The removal of forces from a hostile or противника** або потенційного **potentially hostile area.** **противника.** [1]
- 6.45 визначена зона розвідки; ВЗР** **named area of interest / zone d'intérêt désignée**
 Географічний регіон, у якому **NAI**
 збирається інформація для **A geographical area where information задоволення конкретних потреб is gathered to satisfy specific розвідки.** **intelligence requirements.** [1]
- 6.46 виклик вогню** **call for fire / demande de tir**
 Запит вогню, що містить дані, **A request for fire containing data необхідні для отримання necessary for obtaining the required необхідного вогню по цілі.** **fire on a target.** [1]
- 6.47 виліт** **sortie / sortie**
 У повітряних операціях – бойовий **In air operations, an operational flight політ одного повітряного судна.** **by one aircraft.** [1]
- 6.48 вимоги до розвідувальних даних; ВРД** **information requirement / besoin en renseignement brut**
 У розвідці – інформація щодо **IR**
противника або потенційних **In intelligence usage, information ворожих сил та інші regarding an adversary or potentially характеристики оперативного hostile actors and other relevant середовища, що повинні бути aspects of the operational environment зібрані та оброблені встановленим that needs to be collected and порядком для задоволення вимог processed to meet the intelligence командири щодо розвідувальних requirements of a commander.**

- даних. [1]
- 6.49 **випереджувальний удар**
 Тактичний маневр, який здійснюється для того, щоб зірвати напад противника на етапі його підготовки.
spoiling attack / attaque préventive de harcèlement
 A tactical manoeuvre employed to impair seriously a hostile attack while the enemy is in the process of forming up or assembling for an attack. [1]
- 6.50 **вирішальний момент**
 Момент, з настанням якого, центр тяжіння противника або власних сил може підпасти під загрозу. Цей момент може існувати в часі, просторі або інформаційному середовищі.
decisive point / point décisif
 A point from which a hostile or friendly centre of gravity can be threatened. This point may exist in time, space or the information environment. [1]
- 6.51 **висадка (вивантаження) з корабля**
 Висадка/вивантаження особового складу і/або озброєння та військової техніки з корабля.
debarkation / débarquement
 The unloading of troops and/or materiel. [1]
- 6.52 **висадка морського десанту**
 Основний спосіб морської десантної операції, який передбачає розгортання військ на узбережжі противника або потенційного противника.
amphibious assault / assaut amphibie
 The principal type of amphibious operation which involves establishing a force on a hostile or potentially hostile shore. [1]
- 6.53 **вихід просочуванням**
 Виведення особового складу або підрозділів із контрольованих противником районів за допомогою скритності, оманливих дій, раптовості або з використанням засобів приховування.
exfiltration / exfiltration Exfil
 The removal of personnel or units from areas under hostile control by stealth, deception, surprise or clandestine means. [1]
- 6.54 **відведення військ**
 Планові дії, під час яких підрозділи, що перебували у безпосередньому зіткненні з силами противника, відриваються від нього.
withdrawal operation / désengagement
 A planned operation in which a force in contact disengages from an enemy force. [1]

- 6.55 відволікання**
Процес відволікання уваги та сил противника від місця проведення головної операції.
- diversion¹ / diversion¹**
The act of drawing the attention and forces of an enemy from the point of the principal operation.
[1]
- 6.56 відкрита операція**
Операція, що проводиться відкрито без приховування.
- overt operation / opération manifeste**
An operation conducted openly, without concealment.
[1]
- 6.57 відхід**
Різновид операції, під час якої війська, що не перебувають у бойовому зіткненні з противником, рухаються від лінії зіткнення.
- retirement / repli**
An operation in which a force out of contact moves away from the enemy.
[1]
- 6.58 візуальний сигнал**
Сигнал, який передається, переважно, при візуальному зв'язку.
- visual call sign / indicatif d'appel visuel**
A call sign provided primarily for visual signalling.
[1]
- 6.59 війська гарнізону**
Всі підрозділи, прикріплені до бази або району для оборони, розгортання, функціонування та обслуговування об'єктів.
- garrison force / garnison**
All units assigned to a base or area for defence, development, operation, and maintenance of facilities.
[1]
- 6.60 військова гра**
Моделювання військової операції будь-якими засобами з використанням спеціальних правил, даних, методів і процедур.
- war game / jeu de guerre**
A simulation of a military operation, by whatever means, using specific rules, data, methods and procedures.
[1]
- 6.61 вільний маршрут**
Маршрут, що не підлягає обмеженням щодо перевезень або контролю руху.
- open route / itinéraire libre**
A route not subject to traffic or movement control restrictions.
[1]
- 6.62 вогнева завіса**
Вогонь, призначений заповнити простір або накрити район, а не спрямований на конкретну ціль.
- barrage fire / tir de barrage**
Fire which is designed to fill a volume of space or area rather than aimed specifically at a given target.

- 6.63 вогнева підготовка атаки** **preparation fire / tir de préparation**
Вогонь, який ведеться перед атакою для послаблення позицій противника.
Fire delivered before an attack to weaken the enemy position.
[1]
- 6.64 вогнева підтримка; ВП** **fire support / appui-feu**
Застосування вогню, узгодженого з маневрами військ (сил), для знищення, нейтралізації або придушення противника.
FS
The application of fire, coordinated with the manoeuvre of forces, to destroy, neutralize or suppress the enemy.
[1]
- 6.65 вогнева потужність** **firepower¹ / puissance de feu¹**
Загальна сила вогню, який можна вести з позиції, підрозділом або системою озброєння.
The amount of fire which may be delivered by a position, unit, or weapon system.
- 6.66 вогневе прикриття** **covering fire¹ / tir de protection¹**
Вогневий вплив для захисту особового складу, який перебуває в межах досяжності ворожої стрілецької зброї.
Fire used to protect troops when they are within range of enemy small arms.
[1]
- 6.67 вогонь для цілевказання** **marking fire / tir de balisage**
Вогонь, що ведеться у напрямку цілі, для її ідентифікації.
Fire placed on a target for the purpose of identification.
[1]
- 6.68 вогонь за розкладом** **scheduled fire / tir sur horaire**
Тип стрільби, який здійснюється в заздалегідь визначений час.
A type of prearranged fire executed at a predetermined time.
[1]
- 6.69 вогонь із закритих позицій** **indirect fire / tir indirect**
Вогонь по цілі, яку не може бачити навідник.
Fire delivered at a target which cannot be seen by the aimer.
[1]
- 6.70 вогонь зі спостереженням** **observed fire / tir observé**
Вогневий вплив, який спостерігач може бачити як точку попадання або вибух. Такий вогонь можна регулювати та корегувати на основі спостереження.
Fire for which the point of impact or burst can be seen by an observer. The fire can be controlled and adjusted on the basis of observation.
[1]

- 6.71 вогонь на сковування**
Вогонь, що ведеться для того, щоб зробити ціль тимчасово неефективною або непридатною для використання.
- neutralization fire / tir de neutralisation**
Fire delivered to render a target temporarily ineffective or unusable.
[1]
- 6.72 вогонь на придушення**
Вогневий вплив, який знижує функціональні можливості цілі нижче рівня, який є необхідним для виконання завдання. Зазвичай придушення є ефективним лише під час ведення вогню.
- suppression fire / tir de suppression**
Fire that degrades the performance of a target below the level needed to fulfil its mission. Suppression is usually only effective for the duration of the fire.
[1]
- 6.73 вогонь на ураження; ВНУ**
Вогонь, що ведеться після того, як середня точка удару або вибуху опиниться в межах бажаної відстані від цілі або точки корегування / пристрілювання.
- fire for effect¹ / tir d'efficacité¹
FFE**
Fire which is delivered after the mean point of impact or burst is within the desired distance of the target or adjusting/ranging point.
[1]
- 6.74 вогонь прямим наведенням**
Вогонь по цілі, що знаходиться в полі зору навідника.
- direct fire / tir direct**
Fire directed at a target which is visible to the aimer.
[1]
- 6.75 встановлений порядок дій; ВПД**
Набір інструкцій, що охоплюють такі особливості операцій, які піддаються однозначній або стандартній процедурі без втрати ефективності. Порядок дій застосовується, якщо не наказано інше.
- standing operating procedure / instructions permanents standard
SOP**
A set of instructions covering those features of operations which lend themselves to a definite or standardized procedure without loss of effectiveness. The procedure is applicable unless ordered otherwise.
[1]
- 6.76 встановлення миру**
Зусилля з підтримання миру, які проводяться після початку конфлікту для забезпечення режиму припинення вогню або мирного врегулювання із використанням переважно дипломатичних заходів за
- peacemaking / rétablissement de la paix**
A peace support effort conducted after the initiation of a conflict to secure a ceasefire or peaceful settlement, involving primarily diplomatic action supported, when necessary, by direct or indirect use of military assets.

підтримки, у разі потреби, прямого [1]
або непрямого застосування
військових сил і засобів.

Г

- 6.77 геопросторовий; геоприв'язаний** **geospatial / géospatial**
(допустимо) **geolocated** (admitted)
Такий, що входить до складу або Of or related to any entity whose
пов'язаний із будь-яким об'єктом, position is referenced to the Earth.
чиє розташування прив'язане до [1]
Землі.
- 6.78 глибока вогнева підтримка** **deep supporting fire / tir d'appui en**
Вогневий вплив, спрямований на **profondeur**
цілі, віддалені від дружніх сил, для Fire directed on objectives not in the
нейтралізації та знищення резервів immediate vicinity of our forces, for
і зброї противника, а також для neutralizing and destroying enemy
ураження його командування, reserves and weapons, and interfering
запасів, засобів зв'язку та with enemy command, supply,
спостереження. communications and observations.
[1]
- 6.79 година "Т"** **T-hour / heure T**
Час, коли відбувається або має The time at which transfer of authority
відбутися передача повноважень. takes place or is due to take place.
[1]
- 6.80 головний конвой** **main convoy / convoi principal**
Повний конвой, що відправляється The convoy as a whole which sails
з порту/стоянки формування from the convoy assembly
конвою до місця призначення. port/anchorage to its destination.
До нього можуть як It may be supplemented by joiners or
приєднуватись, так і joiner convoys, and leavers or leaver
від'єднуватись інші конвої. convoys may break off.
[1]
- 6.81 головний маршрут забезпечення** **main supply route / itinéraire**
Шлях або сукупність шляхів у **principal de ravitaillement**
межах району бойових дій, якими The route or set of routes designated
здійснюється пересування сил та within an operational area upon which
засобів для підтримки проведення the bulk of traffic flows in support of
військових операцій. military operations.
[1]

- 6.82 головний удар**
Основна атака або зусилля, для реалізації яких командир вводить у бій всі наявні наступальні сили та засоби, що знаходяться в його розпорядженні.
- main attack¹ / attaque principale¹**
The principal attack or effort into which the commander throws the full weight of the offensive power at his disposal.
[1]
- 6.83 голосовий позивний**
Позивний, призначений, переважно, для голосового зв'язку
- voice call sign / indicatif d'appel phonie**
A call sign provided primarily for voice communications.
[1]
- 6.84 готовий до бою**
Термін, який використовується для позначення зарядженого, наведеного та підготовленого до ведення вогню озброєння.
- ready / prêt**
The term used to indicate that a weapon(s) is loaded, aimed and prepared to fire.
[1]
- 6.85 група управління тактичною авіацією**
Підпорядкований системі управління тактичними повітряними силами оперативний компонент, призначений для забезпечення взаємодії між повітряними та сухопутними силами та для управління рухом повітряних суден.
- tactical air control party / élément de contrôle aérien tactique**
A subordinate operational component of a tactical air control system designed to provide air liaison to land forces and for the control of aircraft.
[1]
- 6.86 групова ціль**
Під час надання артилерійської та морської вогневої підтримки – декілька цілей та / або група(и) цілей, спланованих для підтримки етапу маневрування. Групові цілі можуть позначатися кодовими словами.
- series of targets / série d'objectifs**
In artillery and naval fire support, a number of targets and/or group(s) of targets planned to support a manoeuvre phase. A series of targets may be indicated by a nickname.
[1]
- 6.87 групування цілей**
Об'єднання цілей з близькими географічними координатами.
- target concentration / concentration d'objectifs**
A grouping of geographically proximate targets.
[1]
- 6.88 гуманітарна допомога**
- humanitarian aid / aide humanitaire**

Ресурси, необхідні для безпосереднього полегшення людських страждань. The resources needed to directly alleviate human suffering. [1]

6.89 гуманітарна операція; ГО

Операція, що спеціально проводиться для полегшення людських страждань у районі, де органи місцевої влади, що зазвичай відповідальні за проведення подібних заходів, не в змозі або не бажають належним чином забезпечувати населення. **humanitarian operation / opération humanitaire humanitarian relief operation (admitted) HUMRO (admitted)** An operation specifically mounted to alleviate human suffering in an area where the civil actors normally responsible for so doing are unable or unwilling adequately to support a population. [1]

6.90 гуманітарна підтримка; ГП

У рамках операції – використання наявних військових ресурсів для надання допомоги або підтримки зусиль відповідальних цивільних органів влади в зоні бойових дій або спеціалізованих цивільних гуманітарних організацій під час виконання ними своїх основних обов'язків, спрямованих на полегшення людських страждань. **humanitarian assistance / assistance humanitaire HA** As part of an operation, the use of available military resources to assist or complement the efforts of responsible civil actors in the operational area or specialized civil humanitarian organizations in fulfilling their primary responsibility to alleviate human suffering. [1]

Д

6.91 дальнометрія

Процес вимірювання відстані до цілі. Типи дальнометрії включають ехолокаційний, імпульсний, ручний, навігаційний, ехолокаційний із застосуванням глибинного вибуху, оптичний, радіолокаційний тощо. **ranging / télémétrie** The process of establishing target distance. Types of ranging include echo, intermittent, manual, navigational, explosive echo, optical, radar, etc. [1]

6.92 дата виконання

Дата, на яку заплановано початок або завершення якихось операцій/дій. **target date / date d'exécution** The date on which it is desired that an action be accomplished or initiated. [1]

- 6.93 делегування управління** **step-up¹ / bascule**
 Під час проведення наземних операцій – процедура, за якою управління передається від військової частини, направленої на нове місце дислокації, до її підрозділу для збереження безперервності управління під час переміщення(ень) цієї військової частини. In land operations, a procedure by which control is passed from an organization to an element of that organization which has been sent to a new location in order to maintain continuity of control during relocation(s) of that organization. [1]
- 6.94 день “Т”** **T-day / jour T**
 День, коли відбувається або має відбутися передача повноважень. The day on which transfer of authority takes place or is due to take place. [1]
- 6.95 дефектація** **trriage² / triage² sorting**
 Під час технічного обслуговування в ході бойових дій – оцінювання та категорювання озброєння та бойової техніки підрозділом технічного обслуговування для подальших дій. In battlefield maintenance, the evaluation and classification of equipment by a maintenance unit for further action. [1]
- 6.96 димова завіса** **smoke screen / écran de fumée**
 Хмари диму, що застосовуються як своїми силами, так і силами противника для маскуванню об’єктів та маневрів. Cloud of smoke used to mask either friendly or enemy installations or manoeuvres. [1]
- 6.97 дистанція¹** **range¹ / distance**
 Відстань між будь-якою заданою точкою та об’єктом або ціллю. The distance between any given point and an object or target. [1]
- 6.98 дистанція²** **vehicle distance / distance entre véhicules**
 Відстань між транспортними засобами в колоні, яка вимірюється від заднього габарита одного транспортного засобу, до переднього габарита іншого транспортного засобу. The clearance between vehicles in a column which is measured from the rear of one vehicle to the front of the following vehicle. [1]
- 6.99 добова норма постачання** **one day’s supply / jour de ravitaillement**
 Одиниця або кількість витрат, прийнятих як стандартна одиниця A unit or quantity of supplies adopted

- виміру. Застосовується при оцінці середньодобових витрат у визначених умовах. Також може бути нормою, наприклад, норма витрати боєприпасів на одиницю зброї в день.
- as a standard of measurement, used in estimating the average daily expenditure under stated conditions. It may also be expressed in terms of a factor, e.g., rounds of ammunition per weapon per day.
- [1]
- 6.100 дозор**
 Підрозділ охорони, основним завданням якого є спостереження, ідентифікація та надання інформації, і який вступає в бій тільки для самозахисту.
- screen¹ / écran**
 A security element whose primary task is to observe, identify and report information, and which only fights in self-protection.
- [1]
- 6.101 доповідь про обстановку; ДПО**
 Доповідь про обстановку в зоні відповідальності підрозділу або формування.
- situation report / compte rendu de situation
SITREP**
 A report giving the situation in the area of a reporting unit or formation.
- [1]
- 6.102 допоміжний удар**
 Наступальна операція, яка проводиться одночасно з головним ударом і призначена для досягнення однієї або декількох наступних цілей:
 а) ввести противника в оману;
 б) знищити або заблокувати сили противника, які можуть перешкоджати головному удару;
 с) здійснювати контроль території, захоплення якої силами противника зашкодить головному удару;
 д) примусити противника ввести резерви передчасно або на другорядній ділянці.
- supporting attack / attaque d'appui**
 An offensive operation carried out in conjunction with a main attack and designed to achieve one or more of the following: a. deceive the enemy; b. destroy or pin down enemy forces which could interfere with the main attack; c. control ground whose occupation by the enemy will hinder the main attack; or d. force the enemy to commit reserves prematurely or in an indecisive area.
- [1]
- 6.103 дорога з обмеженим доступом**
 Дорога одностороннього руху з одним або кількома обмеженнями, які виключають її використання всіма видами військового
- limited access route / itinéraire à accès réglementé**
 A oneway route with one or more restrictions which preclude its use by the full range of military traffic.

- транспорту. [1]
- 6.104 **дорога із регульованим рухом** **despatch route / itinéraire gardé**
 У дорожньому русі – повністю контрольована дорога, як щодо пріоритетів проїзду, так і регулювання руху перевезень у часі та просторі. Дозвіл на рух потрібен навіть для проїзду одиничного транспортного засобу. [1]
- 6.105 **досьє цілей** **target dossier / dossier d'objectifs**
 Файл із зібраними розвідувальними даними про цілі в конкретному географічному регіоні. [1]
- 6.106 **доукомплектування** **regeneration / régénération**
 Своєчасне здійснення повного або часткового укомплектування наявних підрозділів та інфраструктури, зокрема, відновлення укомплектованості особовим складом, озброєнням, технікою та запасами до визначених норм. [1]
- 6.107 **другий ешелон десанту** **follow-on echelon / échelon de premier renfort**
 В операціях морського десанту – це ешелон штурмових військ, транспортних засобів, авіаційної техніки та матеріальних засобів, які, хоча й не є необхідними для ініціювання наступу, мають його забезпечувати та підтримувати. [1]

E

- 6.108 **евакуація некомбатантів; ЕНк** **non-combatant evacuation operation / opération d'évacuation de non-combattants**
NEO
 Операція, що проводиться для переміщення некомбатантів, яким загрожує небезпека в іншій країні, у безпечне місце. An operation conducted to relocate designated non-combatants threatened

in a foreign country to a place of safety.

[1]

6.109 ескізний план

Попередній план, у якому в загальному вигляді визначаються основні положення або принципи порядку дій до початку розробки детального плану.

outline plan / avant-projet

A preliminary plan which outlines the salient features or principles of a course of action prior to the initiation of detailed planning.

[1]

6.110 ешелонована оборона

Розміщення взаємопов'язаних оборонних позицій, призначених для поглинання та поступового ослаблення нападу, запобігання попередній розвідці ворогом всієї позиції та надання можливості командирові маневрувати резервом.

defence in depth / défense en profondeur

The siting of mutually supporting defence positions designed to absorb and progressively weaken attack, prevent initial observations of the whole position by the enemy, and to allow the commander to manoeuvre his reserve.

[1]

Є

6.111 єдність зусиль

У військових операціях – координація та співпраця між усіма силами для досягнення спільної мети.

unity of effort / unité d'effort

In military operations, coordination and cooperation among all actors in order to achieve a common objective.

[1]

З

6.112 загальна підтримка; ЗП

Підтримка, що надається військовому формуванню в цілому, а не якомусь певному його підрозділу.

general support / appui général - soutien général

GS

Support given to the supported force as a whole rather than to any particular subdivision of it.

[1]

6.113 загін

Тимчасовий військовий чи морський підрозділ, сформований з інших підрозділів або частин підрозділів.

detachment²/ détachement²

A temporary military or naval unit formed from other units or parts of units.

[1]

- 6.114 загородження** **barrier / système d'obstacles**
 Узгоджена система перешкод, створена або задіяна для виявлення, звуження шляху, направлення, обмеження руху, затримки або зупинення супротивника, а також для створення йому додаткових втрат особового складу, часу та озброєння і військової техніки. A coordinated series of obstacles designed or employed to detect, channel, direct, restrict, delay or stop the movement of an opposing force, and to impose additional losses in personnel, time and equipment on the opposing force. [1]
- 6.115 задалегідь підготовлена атака** **deliberate attack / attaque délibérée**
 Вид наступальних дій, що характеризується попередньо запланованим і скоординованим нанесенням вогневого удару та здійсненням маневру для зближення та знищення або захоплення противника. A type of offensive action characterized by preplanned coordinated employment of fire power and manoeuvre to close with and destroy or capture the enemy. [1]
- 6.116 зайняття позиції** **occupation of position / occupation d'une position**
 Переміщення на територію, яка буде використовуватися як бойова позиція та належне її обладнання. Movement into and proper organization of an area to be used as a battle position. [1]
- 6.117 заміна підрозділу на позиції; ЗПП** **relief in place / relève sur position RIP**
Операція, під час якої за наказом вищого командування підрозділ або його частина замінюється іншим підрозділом. Відповідальність за виконання бойового завдання та за визначений район переходить до нового підрозділу. Підрозділ, що прибув на заміну, продовжує операцію відповідно до наказу. An operation in which, by direction of higher authority, all or part of a unit is replaced in an area by the incoming unit. The responsibilities of the replaced elements for the mission and the assigned zone of operations are transferred to the incoming unit. The incoming unit continues the operation as ordered. [1]
- 6.118 запас ходу** **range³ / autonomie²**
 Відстань, яка може бути подолана The distance which can be covered

- наземним транспортним засобом over a hard surface by a ground
твердою поверхнею із vehicle, with its rated payload, using
номінальним корисним the fuel in its tank and in cans
навантаженням, використовуючи normally carried as part of the ground
пальне з основного та резервних vehicle equipment.
штатних баків. [1]
- 6.119 запит-вимога requisition / réquisition**
Офіційна заявка або запит, An authoritative demand or request
насамперед, щодо поповнення especially for personnel, supplies, or
особового складу, табельних services authorized but not made
предметів постачання або available without specific request.
забезпечення, які неможливо [1]
отримати без спеціального запиту.
- 6.120 запланована ціль planned target / objectif prévu**
Під час надання артилерійської та In artillery and naval fire support, a
морської вогневої підтримки – target on which fire is prearranged.
ціль, вогонь по якій передбачено [1]
заздалегідь.
- 6.121 захват цілі target acquisition / acquisition
d'objectif**
Виявлення, ідентифікація та The detection, identification, and
визначення місцезнаходження цілі location of a target in sufficient detail
з деталізацією, достатньою для to permit the effective employment of
ефективного застосування зброї. weapons.
[1]
- 6.122 захист військ; ЗВ force protection / protection des
forces**
Сукупність заходів та засобів, **FP**
спрямованих на мінімізацію All measures and means to minimize
вразливості особового складу, the vulnerability of personnel,
об'єктів, бойової техніки та facilities, equipment and operations to
операцій від будь-якої загрози в any threat and in all situations, to
будь-яких ситуаціях для preserve freedom of action and the
забезпечення свободи дій і operational effectiveness of the force.
боездатності військ. [1]
- 6.123 захищена зона secure area / zone protégée**
Визначене місце або район, в A designated location or area within
межах якого сили НАТО або сили which NATO or NATO-led forces
під егідою НАТО беруть на себе accept a specified degree of
певний ступінь відповідальності responsibility for persons or property

- щодо осіб або власності і можуть накладати обмеження на пересування. and may impose restrictions on movement.
Note: The use of force may be authorized to establish and protect a secure area. [1]
- Примітка.** Застосування сили може бути дозволене тільки для формування та захисту цієї зони. [1]
- 6.124 заходи безпеки** **security² / sécurité²**
 Заходи, необхідні для забезпечення захисту інформації, військової техніки, особового складу, діяльності та об'єктів від шпигунства, саботажу, підливних дій, тероризму та ураження, а також від втрати або несанкціонованого розголошення. The measures necessary to ensure designated information, materiel, personnel, activities and installations are protected against espionage, sabotage, subversion, terrorism and damage, as well as against loss or unauthorized disclosure. [1]
- 6.125 зачищення району** **mopping up / nettoyage**
 Ліквідація залишків опору противника в певному районі, який було оточено чи ізольовано, або повз який пройшли інші підрозділи, не ліквідувавши активний опір противника. The liquidation of remnants of enemy resistance in an area that has been surrounded or isolated, or through which other units have passed without eliminating all active resistance. [1]
- 6.126 зближення з противником** **advance to contact / marche à l'ennemi**
 Наступальні дії, метою яких є встановлення чи відновлення контакту з противником. An offensive operation designed to gain or re-establish contact with the enemy. [1]
- 6.127 зведений вогонь** **joint fires / tirs interarmées**
 Скоординований і спрямований на спільну ціль вогонь, що ведеться силами двох чи більше видових компонентів угруповання військ. Fires applied during the employment of forces from two or more components, in coordinated action toward a common objective. [1]
- 6.128 зворотний скат** **reverse slope / contre-pente**
 Будь-який схил, що спускається від противника. Any slope which descends away from the enemy. [1]
- 6.129 зміцнення миру** **peacebuilding / consolidation de la paix**
 Заходи з підтримання миру, спрямовані на зменшення ризиків, відновлення конфлікту шляхом A peace support effort designed to reduce the risk of relapsing into

розв'язання основних причин конфлікту та довготривалих потреб населення.

Примітка. Зміцнення миру вимагає довгострокових зобов'язань і може здійснюватися одночасно з іншими видами зусиль з підтримання миру.

conflict by addressing the underlying causes of the conflict and the longer-term needs of the people.

Note: Peacebuilding requires a long-term commitment and may run concurrently with other types of peace support efforts.

[1]

6.130 знешкодження вибухових боєприпасів; ЗВБ

Виявлення, доступ, розкриття, ідентифікація, нейтралізація загроз, переведення у безпечний стан, вивезення, утилізація та остаточне знищення вибухових боєприпасів, незалежно від їхнього стану.

Примітка. Утилізація вибухових боєприпасів поширюється на вибухонебезпечні залишки війни та запаси, або інші вибухонебезпечні боєприпаси, які стали небезпечними в результаті пошкодження або старіння.

explosive ordnance disposal / traitement des dispositifs explosifs EOD

The detection, accessing, uncovering, identification, mitigation, rendering safe, recovery, exploitation and final disposal of explosive ordnance, regardless of condition. **Note:** Explosive ordnance disposal extends to explosive remnants of war and stockpiles, or other explosive ordnance that has become hazardous by damage or deterioration.

[1]

6.131 зона відповідальності

Визначений район, в межах якого підрозділ діє та несе за нього відповідальність.

sector / secteur

An area designated by boundaries within which a unit operates, and for which it is responsible.

[1]

6.132 зона вогню

Район, по якому веде або готується вести вогонь призначений сухопутний підрозділ або засоби вогневої підтримки.

zone of fire / zone de tir

An area into which a designated ground unit or fire support asset delivers, or is prepared to deliver, fires.

[1]

6.133 зона десантування

Точно визначена зона, у яку проводиться викидання повітряно-десантних підрозділів, озброєння, техніки або предметів постачання.

drop zone / zone de largage

A specified area upon which airborne troops, equipment, or supplies are airdropped.

[1]

6.134 зона контролю повітряного простору

Повітряний простір в межах району проведення операцій. Зона

airspace control area / zone de contrôle de l'espace aérien

Airspace which is laterally defined by the boundaries of the area of

- контролю повітряного простору може бути додатково поділена на окремі райони контролю повітряного простору. operations. The airspace control area may be subdivided into airspace control sub-areas. [1]
- 6.135 зона обмежень** **restricted area² / zone réglementée²**
 Ділянка місцевості, в якій застосовуються особливі обмежувальні заходи для запобігання або зведення до мінімуму можливості ведення вогню між своїми військами. An area in which there are special restrictive measures employed to prevent or minimize interference between friendly forces. [1]
- 6.136 зона обмеження польотів** **restricted area¹ / zone réglementée¹**
 Частина повітряного простору над суходолом або територіальними водами держави, в межах якої обмежуються польоти повітряних суден у зв'язку з певними конкретними обставинами. An airspace of defined dimensions, above the land areas or territorial waters of a state, within which the flight of aircraft is restricted in accordance with certain specified conditions. [1]
- 6.137 зона обмеженого доступу** **restricted area³ / zone réservée**
 Район, який знаходиться під військовою юрисдикцією та в якому застосовуються спеціальні заходи безпеки для запобігання несанкціонованому проникненню. An area under military jurisdiction in which special security measures are employed to prevent unauthorized entry. [1]
- 6.138 зона потенційної загрози; ЗПЗ** **area of interest / zone d'intérêt**
AOI
 Для відповідного рівня командування, – зона, яка викликає у командира занепокоєння щодо цілей поточних або запланованих операцій, і яка включає зони його впливу, дій або відповідальності та прилеглі до них райони. For a given level of command, the area of concern to a commander relative to the objectives of current or planned operations, and which includes the commander's areas of influence, operations or responsibility, and areas adjacent thereto. [1]
- 6.139 зона розділу** **separation zone / zone de séparation**
 Територія між двома прилеглими горизонтальними або вертикальними зонами, на якій підрозділи не мають права діяти, An area between two adjacent horizontal or vertical areas into which units are not to proceed unless certain safety measures can be fulfilled.

допоки не будуть вжиті відповідні [1]
заходи безпеки.

- 6.140 **зона ураження** **field of fire / champ de tir¹**
Район, який ефективно The area which a weapon or a group of
накривається засобом вогневого weapons may cover effectively with
ураження або групою таких fire from a given position.
засобів з заданої позиції. [1]
- 6.141 **зона удару** **impact area / zone d'impact**
Район зі вказаними межами, у An area having designated boundaries
якому всі випущені боєприпаси within the limits of which all ordnance
мають зіткнутися із землею. is to make contact with the ground.
[1]
- 6.142 **зона, вільна від загороджень** **barrier restricted area / zone**
Ділянка місцевості, визначена **d'obstacles réglementée**
уповноваженим командиром, на An area declared by an authorized
якій загородження не повинні commander where manoeuvre of
заважати маневру своїх сил. friendly forces must not be hindered by
Накладені обмеження можуть barriers. Restrictions imposed may
включати повну заборону на include a complete ban on the
розміщення загороджень у певних emplacement of obstacles in certain
районах на визначені терміни. areas for specified periods.
[1]
- 6.143 **зосередження** **mass¹ / concentration**
Концентрація бойових сил і The concentration of combat power.
засобів. [1]

I

- 6.144 **імовірність ураження; ІУ** **kill probability / probabilité de**
Ступінь ймовірності знищення **destruction**
цілі. **Pk**
A measure of the probability of
destroying a target.
[1]
- 6.145 **імплементация** **implementation / mise en application**
У стандартизації НАТО – In NATO standardization, the
виконання зобов'язань, закладених performance of an obligation laid
в угоді НАТО про стандартизацію. down in a NATO standardization
agreement.
[1]

- 6.146 **інженерне забезпечення військ** **force support engineering / appui génie d'une force**
 У інженерному забезпеченні військ – цілеспрямована, довготривала підготовка та опосередкована підтримка поточних чи майбутніх операцій, а також інженерно-технічне забезпечення на всіх етапах операції. In military engineering, the deliberate, long-term preparation for and indirect support to ongoing or future operations, as well as the sustainment of a force throughout all stages of an operation. [1]
- 6.147 **інформаційна система; ІС** **information system / système d'information**
 Сукупність обладнання, методів та процедур, і, в разі необхідності, персоналу, організованого для виконання функцій обробки інформації. **IS**
 An assembly of equipment, methods and procedures and, if necessary, personnel, organized to accomplish information processing functions. [1]
- К**
- 6.148 **карта обстановки** **situation map / carte de situation**
 Карта, що показує тактичну або тилову обстановку в певний час. A map showing the tactical or the administrative situation at a particular time. [1]
- 6.149 **керівник місії; КМ** **mission commander / commandant de mission**
 У повітряних операціях – особа на борту, призначена вповноваженим органом, яка відповідає за успішне виконання завдання наявними силами та засобами. **MC**
 In air operations, the onboard person designated by a competent authority, who has overall responsibility for the successful completion of the mission, using assigned assets.
Примітка. Керівник місії не обов'язково є командиром повітряного судна. **Note:** The mission commander is not necessarily the aircraft commander. [1]
- 6.150 **ключовий пункт** **key point / point sensible**
 Локальне місце чи споруда, знищення або захоплення якої може суттєво вплинути на A concentrated site or installation, the destruction or capture of which would seriously affect the war effort or the

військовий потенціал та успішність операції.	<p>success of operations.
[1]</p>
<p>6.151 команда
Частина підрозділу, відокремленого від свого основного формування для несення служби в іншому місці.</p>	<p>detachment¹ / détachement¹
A part of a unit separated from its main organization for duty elsewhere.
[1]</p>
<p>6.152 командний пункт; КП
У ході бойових дій або військових навчань – місце, з якого здійснюється командування.</p>	<p>command post / poste de commandement
CP
In operations or exercises, a location from which command is exercised.
[1]</p>
<p>6.153 комплексна ціль
Географічно об'єднані групові цілі.</p>	<p>target complex / complexe d'objectifs
A geographically integrated series of target concentrations. [1]</p>
<p>6.154 комунікації
Всі наземні, водні та повітряні маршрути, що з'єднують оперативне угруповання військ з однією чи більше операційними базами, якими здійснюється перевезення для забезпечення військ та поповнення особовим складом.</p>	<p>lines of communications / lignes de communications
All the land, water, and air routes that connect an operating military force with one or more bases of operations, and along which supplies and reinforcements move. [1]</p>
<p>6.155 контратака
Наступ частиною або всіма силами оборони назустріч атакуючим силам <u>противника</u> для того, щоб повернути територію, “відрізати” або знищити передові його частини. Головна мета – не дозволити <u>противнику</u> досягнути цілей свого наступу. Під час тривалої оборони це здійснюється для повернення бойових позицій і спрямоване на обмежені об'єкти.</p>	<p>counter-attack / contre-attaque
Attack by a part or all of a defending force against an enemy attacking force, for such specific purposes as regaining ground lost or cutting off or destroying enemy advance units, and with the general objective of denying to the enemy the attainment of his purpose in attacking. In sustained defensive operations, it is undertaken to restore the battle position and is directed at limited objectives.
[1]</p>
6.156 контрольований маршрут	supervised route / itinéraire surveillé

- Під час руху транспорту – In road traffic, a roadway over which
проїжджа частина, обмежений limited control is exercised by means
контроль якої здійснюється за of traffic control posts, traffic patrols
допомогою постів регулювання or both. Movement credit is required
руху, патрулюванням або обома for its use by a column of vehicles or a
способами. Для проїзду колони або vehicle of exceptional size or weight.
транспортного засобу надвеликого [1]
розміру чи ваги потрібен дозвіл.
- 6.157 контррозвідка; КР** **counter-intelligence / contre-**
Діяльність, пов'язана з виявленням **ingérence**
та протидією загрозам безпеці, **CI**
породженими ворожими Those activities which are concerned
спецслужбами, організаціями або with identifying and counteracting the
окремими особами, що займаються threat to security posed by hostile
шпигунством, саботажем, intelligence services or organizations
диверсіями, підривною або or by individuals engaged in
терористичною діяльністю. espionage, sabotage, subversion or
terrorism.
[1]
- 6.158 корисне навантаження; КН** **payload² / charge utile²**
Вага вантажу, який **PL**
транспортуються без урахування The load, in addition to its unladen
ваги самого транспортного засобу. weight, that a vehicle is designed to
Примітка. В якості вантажу можуть transport under specified conditions of
бути люди, техніка або військово- operation.
технічне майно. **Note:** The load may include people, materiel
and/or equipment.
[1]
- 6.159 країна, що приймає; КрП** **host nation / pays hôte**
Країна, яка відповідно до угоди: **HN**
а) приймає війська (сили) і A nation which, by agreement:
військову техніку країн НАТО або a. receives forces and materiel of
інших держав, що діють у ній або з NATO or other nations operating
її території, або транзитом крізь on/from or transiting through its
неї; territory;
б) дозволяє перебування на своїй b. allows materiel and/or NATO
території військової техніки і/або organizations to be located on its
організацій НАТО; territory; and/or
в) і/або забезпечує з цією метою c. provides support for these purposes.
відповідну підтримку. [1]
- 6.160 критично важлива ціль; КВЧ** **high pay-off target / objectif à haut**
Ціль, що має важливе значення та **rendement**

цінність для противника.
Знищення, пошкодження або
нейтралізація такої цілі може
надати критичну перевагу дружнім
силам.

Примітка. Критично важливі цілі
визначаються їхньою важливістю для
дружніх сил, а не для інших суб'єктів.

НРТ

A target of significance and value to an
adversary, the destruction, damage or
neutralization of which may lead to a
disproportionate advantage to friendly
forces.

Note: High-pay-off targets are defined by the
value they offer to friendly forces rather than
other actors.

6.161 критично важливий район

Визначений район або об'єкт, який
обороняють підрозділи
протиповітряної оборони.

vital zone / zone vitale

A designated area or installation to be
defended by air defence units.

[1]

Л

6.162 лазерний цілевказівник

Пристрій, що випромінює
лазерний промінь для позначення
певного місця або об'єкта.

laser designator / marqueur laser

laser illuminator

laser target marker

A device that emits a beam of laser
energy which is used to mark a
specific place or object.

[1]

6.163 лінія розмежування

У наземних бойових діях – лінія,
яка визначає межі районів
відповідальності між суміжними
підрозділами / угрупованнями.

boundary / limite

In land warfare, a line by which areas
of responsibility between adjacent
units/formations are defined.

[1]

6.164 логістика; Лог

Теорія планування та здійснення
перевезень і забезпечення військ.
У найширшому розумінні включає
всі аспекти військових операцій,
пов'язані з:

а) проектуванням, розробкою,
придбанням, зберіганням,
транспортуванням, розподілом,
технічним обслуговуванням,
евакуацією та утилізацією
військового майна;

б) перевезенням особового складу;

с) придбанням, виробництвом,

logistics / logistique

Log

The science of planning and carrying
out the movement and maintenance of
forces. In its most comprehensive
sense, the aspects of military
operations which deal with:

a. design and development,
acquisition, storage, movement,
distribution, maintenance, evacuation,
and disposal of materiel;

b. transport of personnel;

c. acquisition or construction,
maintenance, operation, and

технічним обслуговуванням, disposition of facilities;
експлуатацією та утилізацією d. acquisition or furnishing of services;
матеріально-технічних засобів; and
d) придбанням або наданням e. medical and health service support.
послуг; [1]
е) медичним і санітарним
забезпеченням.

Національна примітка. У Збройних Силах України медичне і санітарне забезпечення не входить до логістики.

- 6.165 логістична підтримка** **logistic assistance / aide logistique**
Загальний термін, який A generic term used to denote types of
використовується для позначення assistance between and within military
типів підтримки між і всередині commands both in peace and war.
військових командувань, як у [1]
мирний час, так і під час війни.

М

- 6.166 максимальна дальність стрільби** **maximum range / portée maximale**
Найбільша відстань, на яку, без The greatest distance a weapon can fire
урахування розсіювання, може without consideration of dispersion.
стріляти зброя. [1]

- 6.167 марш на зближення** **approach march / marche d'approche**
Висування вперед бойового Advance of a combat unit when direct
підрозділу, коли безпосередній contact with the enemy is imminent.
контакт із протівником Troops are fully or partially deployed.
неминучий. Війська повністю або The approach march ends when
частково розгорнуті. ground contact with the enemy is made
Марш на зближення закінчується, or when the attack position is
коли відбувся контакт із occupied.
наземними військами протівника, [1]
або коли захоплено позицію для атаки.

- 6.168 маршрут** **route / itinéraire**
Запропонований напрямок руху, The prescribed course to be travelled
якого треба дотримуватись from a specific point of origin to a
висуваючись з конкретної точки та specific destination.
рухаючись до певного пункту [1]
призначення.

- 6.169 маскувальний екран** **screen³ / écran-rideau**

- При спостереженні, маскуванні та прихованому базуванні – будь-який природний чи штучний об'єкт, непрозорий для датчиків спостереження; розташовується між датчиком(ми) та предметом, який маскується або приховується. [1]
- 6.170 межа вогню**
Межі району, по якому дозволено відкривати вогонь. **limit of fire¹ / limite de tir¹**
The boundary marking off the area on which gun-fire can be delivered. [1]
- 6.171 миротворчість; Мт**
Зусилля з підтримання миру, спрямовані на сприяння реалізації режиму припинення вогню або мирного врегулювання, а також на допомогу в створенні основ для сталого миру. **peacekeeping / maintien de la paix**
РК
A peace support effort designed to assist the implementation of a ceasefire or peace settlement and to help lay the foundations for sustainable peace. **Note:** Peacekeeping is conducted with the strategic consent of all major conflicting parties. [1]
- Примітка.** Миротворча діяльність проводиться у разі досягнення принципової згоди на це всіх основних конфліктуючих сторін.
- 6.172 місце збору; МЗ**
Призначене для перегрупування місце, до, під час або після проведення операції у визначений час або в певній ситуації. **rendezvous point / point de regroupement**
RV
A given location at which to regroup before, during or after an operation at a specified time or in a specified situation. [1]
- 6.173 місце зустрічі сил**
Точка, у якій бойові порядки літаків або кораблів об'єднуються та стають частиною загального військового угруповання. **force rendezvous / point de rendezvous des forces**
group rendezvous
A checkpoint at which formations of aircraft or ships join and become part of the main force. [1]
- 6.174 мобільність**
Здатність або спроможність **mobility / mobilité**
A quality or capability of military

- військового формування, яка дозволяє йому пересуватись з місця на місце, зберігаючи здатність виконувати основне завдання. forces which permits them to move from place to place while retaining the ability to fulfil their primary mission. [1]
- 6.175 морська десантна операція**
Військова операція, що розгортається з моря силами та засобами Військово-морських сил і морського десанту, який перебуває на кораблях або суднах, головною метою якої є висадка на берег (як в умовах ворожого опору, так і без нього). **amphibious operation / opération amphibie**
A military operation launched from the sea by a naval and landing force embarked in ships or craft, with the principal purpose of projecting the landing force ashore tactically into an environment ranging from permissive to hostile. [1]
- 6.176 морський десант**
Військово-морські і десантні формування разом із силами підтримання, призначені й оснащені для проведення морських десантних операцій. **amphibious force¹ / force amphibie¹**
A naval force and landing force, together with supporting forces that are trained, organized and equipped for amphibious operations. [1]
- 6.177 моторизований підрозділ**
Підрозділ, що має на озброєнні моторизовані транспортні засоби, які дозволяють здійснювати переміщення особового складу, зброї чи військової техніки і водночас не потребують залучення інших засобів. **motorized unit / unité motorisée**
A unit equipped with complete motor transportation that enables all of its personnel, weapons, and equipment to be moved at the same time without assistance from other sources. [1]
- Н**
- 6.178 навмисно залишений підрозділ**
Підрозділ, що залишається на позиції для здійснення спеціальних завдань після виведення або виходу з району решти основних сил. **stay behind force / détachement de sûreté**
A force which is left in position to conduct a specified mission when the remainder of the force withdraws or retires from the area. [1]
- 6.179 наказ із логістики**
Розпорядження щодо перевезень, **administrative order / ordre administratif**

- технічного обслуговування, евакуації, особового складу та з інших адміністративних питань. An order covering traffic, supplies, maintenance, evacuation, personnel and other administrative details.
[1]
- 6.180 **наказ на пересування**
Наказ командира, який визначає порядок пересування. **order to move / ordre de déplacement**
An order given by a commander to execute a movement.
[1]
- 6.181 **наступ “з ходу”**
Під час наземних операцій – атака, часом на підготовку якої можна пожертвувати на користь швидкості, коли потрібно скористатися наявною можливістю. **hasty attack / attaque improvisée**
In land operations, an attack in which preparation time is traded for speed in order to exploit an opportunity.
[1]
- 6.182 **наступний ешелон**
У повітряно-транспортних операціях – підрозділи, які переміщуються в район призначення після висадки першого ешелону. **follow-up echelon / échelon de renforcement**
In air transport operations, elements moved into the objective area after the assault echelon.
[1]
- 6.183 **науково-технічна розвідка**
Розвідка іноземних технологічних розробок, а також технічних та експлуатаційних можливостей іноземної техніки та матеріалів, які застосовуються або потенційно можуть мати практичне застосування у воєнних цілях. **technical intelligence / renseignement technique**
Intelligence concerning foreign technological developments, and the performance and operational capabilities of foreign materiel, which have or may eventually have a practical application for military purposes.
[1]
- 6.184 **начальник органу контролю повітряного простору**
Командир, призначений для взяття на себе повної відповідальності за функціонування системи контролю повітряного простору в призначеному йому або їй районі **airspace control authority / autorité de contrôle de l’espace aérien**
The commander designated to assume overall responsibility for the operation of the airspace control system in his or her assigned area.
[1]

відповідальності.

- 6.185 небойова втрата** **non-battle casualty / perte hors combat**
 Людина, яка не є бойовою втратою, але яка вибуває зі складу підрозділу через хворобу або травму (включаючи осіб, які помирають від хвороб або травм), або через примусову відсутність – внаслідок дій противника чи інтернування
 A person who is not a battle casualty, but who is lost to his organization by reason of disease or injury, including persons dying from disease or injury, or by reason of being missing where the absence does not appear to be voluntary or due to enemy action or to being interned.
 [1]
- 6.186 негайна авіаційна підтримка** **immediate air support / appui aérien immédiat**
 Авіаційна підтримка для задоволення спеціальних викликів, які надходять у ході бою, та не можуть бути передбачені заздалегідь.
 Air support to meet specific requests which arise during the course of a battle and which by their nature cannot be planned in advance.
 [1]
- 6.187 нейтралізація мін** **neutralization / neutralisation**
 У мінній війні міна вважається нейтралізованою, коли вона зовнішніми засобами була переведена у стан нездатності до підриву при проходженні цілі, хоча вона може залишатися небезпечною.
 In mine warfare, a mine is said to be neutralized when it has been rendered, by external means, incapable of firing on passage of a target, although it may remain dangerous to handle.
 [1]
- 6.188 непряма авіаційна підтримка** **indirect air support / appui aérien indirect**
 Підтримка, що надається наземним або морським силам за допомогою нанесення повітряних ударів по цілях, які не беруть участь у тактичному бою. Вона включає отримання та збереження переваги у повітрі, а також виснаження противника.
 Support given to land or sea forces by air action against objectives other than enemy forces engaged in tactical battle. It includes the gaining and maintaining of air superiority interdiction, and harassing.
 [1]
- 6.189 неспостережуваний вогонь** **unobserved fire / tir non contrôlé**
 Ведення вогню, під час якого відсутня можливість ведення спостереження за місцями ураження та розриву снарядів.
 Fire for which points of impact or burst are not observed.
 [1]

- 6.190 **номер цілі**
 Умовний номер, який присвоюється цілі підрозділом управління вогнем.
target number / numéro de référence de l'objectif
 The reference number given to the target by the fire control unit.
 [1]
- 6.191 **норма добового постачання; НДП**
 Кількість боєприпасів, виражена у пострілах на одиницю зброї на день, для вогневих засобів ураження, та число всіх інших предметів постачання, виражених у вигляді відповідної одиниці виміру на добу, розрахованих на підтримку бойових дій будь-яких визначених військ (сил) без обмежень на визначений період.
required supply rate / taux de ravitaillement requis
RSR
 The amount of ammunition expressed in rounds per weapon per day for those items fired by weapons, and of all other items of supply expressed in terms of appropriate unit of measure per day, estimated to sustain operations of any designated force without restriction for a specified period.
 [1]

O

- 6.192 **об'єднана авіаційна ударна група**
 Сукупність ударного та/або розвідувального гвинтокрилого літального апарата з літальним апаратом безпосередньої авіаційної підтримки, які діють разом, для виявлення та атаки цілей високої пріоритетності, а також випадкових. Операції об'єднаної авіаційної ударної групи координуються та здійснюються для підтримки планів маневрування командирів сухопутних підрозділів.
Примітка. Об'єднана авіаційна ударна група, зазвичай, діє як скоординована сила, підкріплена: вогневою підтримкою зенітної артилерії та надводних кораблів; військовою розвідкою; електронними системами розвідки і спостереження, радіоелектронної боротьби; силами наземних операцій.
joint air attack team / groupe d'attaque aérienne interarmées
 A combination of attack and/or reconnaissance rotary-wing aircraft and fixed-wing close air support aircraft, operating together to locate and attack high-priority targets and targets of opportunity. Joint air attack team operations are coordinated and conducted to support the ground commander's scheme of manoeuvre.
Note: The joint air attack team normally operates as a coordinated effort supported by fire support, air defence artillery, naval surface fire support, intelligence, surveillance, and reconnaissance systems, electronic warfare systems, and ground manoeuvre forces.
 [1]

- 6.193 **об'єднаний штаб; ОШ**
Штаб, сформований двома чи більше видами збройних сил однієї країни.
joint staff / état-major interarmées
J
A staff formed of two or more of the services of the same country.
[1]
- 6.194 **об'єкт (розвідки)**
У розвідці – країна, ділянка місцевості, інженерна споруда, установа або особа, проти якої спрямована діяльність розвідки.
target² / objectif³
In intelligence usage, a country, area, installation, agency or person against which intelligence activities are directed.
[1]
- 6.195 **обізнаність про обстановку; ОПО**
Володіння інформацією про обстановку в районі бойових дій, необхідною для ухвалення обґрунтованих рішень.
situational awareness / connaissance de la situation
SA
battlespace awareness (obsolete)
The knowledge of the elements in the battlespace necessary to make well-informed decisions.
[1]
- 6.196 **обмеження руху**
Тимчасово встановлене обмеження дорожнього руху в межах районів або поза ними задля відновлення руху або запобігання заторів.
movement restriction / restriction imposée à la circulation
A restriction temporarily placed on traffic into and/or out of areas to permit clearance of, or prevention of congestion.
[1]
- 6.197 **оборона “з ходу”**
Оборона, що зазвичай організовується під час бойового зіткнення з противником, або коли вона є неминучою і час на її організацію обмежений. Зазвичай, це поліпшення оборонних характеристик місцевості із використанням окопів, вогневих позицій та загороджень.
hasty defence / défense improvisée
A defence normally organized while in contact with the enemy or when contact is imminent and time available for the organization is limited. It is characterized by improvement of the natural defensive strength of the terrain by utilization of foxholes, emplacements, and obstacles.
[1]
- 6.198 **оборона позицій; позиційна оборона**
Вид оборони, під час якої головні сили, що обороняються, розміщені на визначених бойових позиціях,
position defence / défense ferme
positional defence
The type of defence in which the bulk of the defending force is disposed in selected tactical localities where the

- де має відбутися вирішальний бій. Основна увага приділяється спроможності частин і підрозділів, розташованих на опорних пунктах, утримувати свої позиції та контролювати територію між ними. Резервні сили застосовуються для прориву в глибину, блокування [противника] або відновлення бойових позицій шляхом нанесення контрударів. decisive battle is to be fought. Principal reliance is placed on the ability of the forces in the defended localities to maintain their positions and to control the terrain between them. The reserve is used to add depth, to block, or restore the battle position by counterattack. [1]
- 6.199 оборонний вогонь; ОВ** **defensive fire / tir défensif**
DF
 Вогонь, що ведеться підрозділами підтримки для надання допомоги та захисту підрозділу, який веде оборонний бій. Fire delivered by supporting units to assist and protect a unit engaged in a defensive action. [1]
- 6.200 обстріл в глибину** **searching fire / tir de recherche**
 Вогонь, що переноситься далі й далі шляхом послідовних змін кута піднесення зброї. Fire distributed in depth by successive changes in the elevation of the gun. [1]
- 6.201 обхідний маневр** **turning movement / mouvement tournant**
 Різновид охоплення, під час якого війська, що наступають, обходять або проривають основні оборонні позиції противника для захоплення об'єктів в його глибокому тилу, щоб змусити ворога залишити свої позиції або відволікти основні сили для протистояння загрози. A variation of the envelopment in which the attacking force passes around or over the enemy's principal defensive positions to secure objectives deep in the enemy's rear to force the enemy to abandon his position or divert major forces to meet the threat. [1]
- 6.202 оманливий маневр** **demonstration / démonstration**
 Напад або показ сили на передовій не для вирішення завдання, а задля введення противника в оману. An attack or show of force on a front where a decision is not sought, made with the aim of deceiving the enemy. [1]
- 6.203 оперативна готовність** **operational readiness / état de préparation opérationnelle**
 Спроможність підрозділу / угруповання, корабля, системи озброєння або військової техніки The capability of a unit/formation, ship, weapon system or equipment to

- виконувати завдання чи функції за призначенням. Поняття може застосовуватися в загальному значенні або для визначення рівня чи ступеня готовності. perform the missions or functions for which it is organized or designed. May be used in a general sense or to express a level or degree of readiness. [1]
- 6.204 **оперативна доповідь** **mission report / compte rendu de mission**
 Стандартний звіт про результати операції та важливі спостереження в ході польоту. A standard report containing the results of a mission and significant sightings along the flight route. [1]
- 6.205 **оперативна обстановка; ОпО** **operating environment / environnement des opérations**
 Сукупність умов, обставин та факторів, які впливають на використання спроможностей та прийняття рішень командиром. **OE**
operational environment (obsolete)
 A composite of the conditions, circumstances, and influences that affect the employment of capabilities and bear on the decisions of the commander. [1]
- 6.206 **оперативна потреба; ОП** **operational requirement / besoin opérationnel**
 Визначена потреба, яка є підставою для своєчасного виділення ресурсів для досягнення спроможностей, необхідних для виконання затверджених військових або цивільних завдань, операцій, місій або заходів. **OR**
 An established need justifying the timely allocation of resources to achieve a capability to accomplish approved military or civil objectives, operations, missions or actions. [1]
- 6.207 **оперативне командування; ОК** **operational command / commandement opérationnel**
 Повноваження командуючого ставити завдання підпорядкованим командирам, розгортати підрозділи, перепідпорядковувати сили, залишати або передавати оперативне та/або тактичне управління на розсуд командуючого. **OPCOM**
 The authority granted to a commander to assign missions or tasks to subordinate commanders, to deploy units, to reassign forces, and to retain or delegate operational and/or tactical control as the commander deems necessary.
Примітка. Не передбачає відповідальності за адміністративні дії. **Note:** It does not include responsibility for administration.

[1]

- 6.208 оперативне мистецтво operational art / art opérationnel**
 Застосування збройних сил для досягнення стратегічних та/або оперативних цілей шляхом розробки, організації, інтеграції та виконання планів дій, ведення кампаній, оперативно-стратегічних операцій та боїв.
 The employment of forces to attain strategic and/or operational objectives through the design, organization, integration and conduct of strategies, campaigns, major operations and battles.
 [1]
- 6.209 оперативне управління; ОпУ operational control / contrôle opérationnel**
 Делеговані командуючому повноваження:
 – керувати визначеними військами для проведення конкретних операцій або виконання завдань, зазвичай функціонально обмежених у часі або місці проведення;
 – розгортати залучені підрозділи та залишати у своєму підпорядкуванні або доручати тактичне управління цими підрозділами.
 Здійснення оперативного управління не передбачає повноважень визначати окреме застосування елементів залучених підрозділів, а також відповідальність за адміністративне або логістичне забезпечення.
 The authority delegated to a commander to direct forces assigned so that the commander may accomplish specific missions or tasks which are usually limited by function, time, or location; to deploy units concerned, and to retain or assign tactical control of those units. It does not include authority to assign separate employment of components of the units concerned. Neither does it, of itself, include administrative or logistic control.
 [1]
- 6.210 оперативний аналіз; ОА operational analysis / analyse opérationnelle**
 Застосування наукових методів для сприяння ухваленню рішень оперативним командуванням.
ОА operational research (admitted)
operations research (admitted)
 The application of scientific methods to assist executive decision-makers.
 [1]
- 6.211 оперативно-тактична група; ОТГ task force¹ / force opérationnelle¹**
TF

- Тимчасове угруповання частин і підрозділів під одним командуванням, створене для виконання конкретного оперативно-тактичного завдання. [1]
- A temporary grouping of units, under one commander, formed for the purpose of carrying out a specific operation or mission. [1]
- 6.212 оперативно-тактична група ВМС; ОТГ ВМС** **task force² / force opérationnelle² TF**
- Організаційна одиниця ВМС, сформована командувачем оперативного флоту або вищим органом управління для виконання визначеного завдання або завдань. Компонент флоту, організований командиром флоту або вищим органом влади, для виконання певного завдання або завдань. [1]
- A component of a fleet organized by the commander of a task fleet or higher authority for the accomplishment of a specific task or tasks. [1]
- 6.213 операції з підтримки** **supporting operations / opérations d'appui**
- Під час проведення десантних операцій, – операції, які проводяться підрозділами, що не входять до складу десантного оперативного з'єднання. Наказ на їх проведення віддає вище командування на запит командира десантного оперативного з'єднання. Ці операції зазвичай проводяться за межами зони відповідальності командира десантного оперативного з'єднання. [1]
- In amphibious operations, those operations conducted by forces other than those assigned to the amphibious task force. They are ordered by higher authority at the request of the amphibious task force commander and normally are conducted outside the area for which the amphibious task force commander is responsible at the time of their execution. [1]
- 6.214 операції з тактичних повітряних перевезень** **tactical air transport operations / opérations de transport aérien tactique**
- Повітряне перевезення пасажирів і вантажів в межах театру бойових дій під час проведення:
- a) повітряно-десантних операцій; скидання парашутного десанту; висадки вертолітного десанту, висадки повітряного десанту;
- a. airborne operations; parachute assault, helicopterborne assault, air landing;
- b) повітряної логістичної підтримки;
- b. air logistic support;
- c. special missions;
- d. aeromedical evacuation missions.

- c) спеціальних бойових завдань; [1]
- d) завдань з медичної евакуації повітрям.

6.215 операція; Оп

Послідовність узгоджених дій із визначеною метою.

Примітка 1. Операції НАТО є військовими.

Примітка 2. Операції НАТО вирішують широке коло питань, зокрема невійськового характеру.

operation / operation

Op

OP (admitted)

A sequence of coordinated actions with a defined purpose.

Notes: 1. NATO operations are military.

2. NATO operations contribute to a wider approach including non-military actions.

[1]

6.216 операція з підтримання миру

Операція, під час проведення якої неупереджено застосовуються дипломатичні, цивільні та військові засоби (зазвичай задля досягнення цілей та дотримання принципів Статуту Організації Об'єднаних Націй) для відновлення або підтримання миру. Такі операції можуть включати: операції із запобігання конфліктам, встановлення миру, примусу до миру, збереження миру, підтримання миру, зміцнення миру та / або гуманітарні операції.

peace support operation / opération de soutien de la paix

An operation that impartially makes use of diplomatic, civil and military means, normally in pursuit of United Nations Charter purposes and principles, to restore or maintain peace. Such operations may include conflict prevention, peacemaking, peace enforcement, peacekeeping, peacebuilding and/or humanitarian operations.

[1]

6.217 операція за викликом

Вид операції авіапідтримки, яка не замовляється заздалегідь, що б дозволило детально спланувати та проінструктувати пілотів перед зльотом. Повітряні суда, призначені для операції цього виду, знаходяться в готовності в повітрі, на землі або авіаносці, зі штатним озброєнням.

on-call mission / mission sur demande

A type of air support mission which is not requested sufficiently in advance of the desired time of execution to permit detailed planning and briefing of pilots prior to take-off. Aircraft scheduled for this type of mission are on air, ground, or carrier alert, and are armed with a prescribed load. [1]

6.218 операція за наказом

Операція, яка має бути проведена в невизначений час у майбутньому, лише після отримання

on-order mission / mission sur ordre

A mission to be executed at an unspecified time in the future when the order is given.

- відповідного наказу. [1]
- 6.219 операція тактичної авіації** **tactical air operation / opération aérienne tactique**
 Застосування військово-повітряних сил у координації з наземними або морськими силами для: The employment of air power in coordination with ground or naval forces to:
 а) досягнення і підтримки переваги в повітрі; a. attain and maintain air superiority;
 б) запобігання пересуванню сил противника в зону бойових дій, та в її межах, виявлення і знищення цих сил, а також об'єктів, що надають їм підтримку; b. prevent movement of enemy forces into and within the combat zone and to seek out and destroy these forces and their supporting installations; and
 с) сприяння сухопутним або морським силам у досягненні їх цілей шляхом проведення об'єднаних і/або спільних операцій. c. assist ground or naval forces in achieving their objectives by combined and/or joint operations. [1]
- 6.220 опорна точка** **checkpoint¹ / point de référence¹**
 Попередньо визначена точка на поверхні землі, яку використовують у якості: засобу для контролювання руху; цілі для пристрілювання або орієнтиру на місцевості. A predetermined point on the surface of the earth used as a means of controlling movement, a registration target for fire adjustment, or reference for location. [1]
- 6.221 опорний пункт** **strong point / centre de résistance**
 Визначальний пункт оборонної позиції, який, зазвичай, надійно укріплений та добре озброєний автоматичною зброєю. Навколо цього пункту для його захисту зосереджені інші вогневі позиції. A key point in a defensive position, usually strongly fortified and heavily armed with automatic weapons, around which other positions are grouped for its protection. [1]
- 6.222 організаційно-штатна структура; ОШС** **table of organization and equipment / tableau d'effectifs et de dotation TO&E**
 Документ, який визначає завдання та затверджує функції, а також штатну чисельність особового складу та кількісний склад основного озброєння і бойової техніки організаційної одиниці. A document setting out the mission and statements of functions as well as the authorized numbers of personnel and/or amount of major equipment in an organization. [1]

- 6.223 організація позицій**
Створення оборонної позиції шляхом посилення природних оборонних особливостей місцевості та розподіленням військ по визначених пунктах.
- organization of the ground / organisation du terrain**
The development of a defensive position by strengthening the natural defences of the terrain and by assignment of the occupying troops to specific localities.
[1]
- 6.224 ордер**
Впорядковане розташування двох або більше кораблів, підрозділів або літальних апаратів, що діють разом під єдиним командуванням.
- formation² / formation²**
An ordered arrangement of two or more ships, units, or aircraft proceeding together under a commander.
[1]
- 6.225 орієнтир**
Точка на місцевості, яку легко помітити і знайти.
- reference point / point de référence⁴**
A prominent, easily located point in the terrain.
[1]
- 6.226 орієнтир для десантування; ОД**
Під час проведення операцій з повітряних перевезень – навігаційний контрольний орієнтир, над яким здійснюється остаточна корекція курсу для входу в зону скидання / висадки.
- target approach point / point d'orientation (air) initial point IP**
In air transport operations, a navigational check-point over which the final turn into the drop zone/landing zone is made.
[1]
- 6.227 основний удар**
Удар, спрямований на головний об'єкт, у ході кампанії, основної операції або бою.
- main attack² / attaque principale²**
An attack directed against the chief objective of the campaign, major operation or battle.
[1]
- 6.228 основні зусилля**
Зосередження сил та засобів у певному районі та в певний час, що забезпечує умови для прийняття рішення командиром.
- main effort / effort principal priority of effort (admitted)**
A concentration of forces or means in a particular area and at a particular time to enable a commander to bring about a decision.
[1]
- 6.229 офіцер управління тактичної**

- авіації**
Офіцер, який відповідає за усі дії центру управління тактичної авіації. Він відповідає перед командувачем тактичною авіацією за управління усіма літальними апаратами та засобами виявлення / оповіщення в межах свого району відповідальності.
- aérien tactique**
The officer in charge of all operations of the tactical air control centre. He is responsible to the tactical air commander for the control of all aircraft and air warning facilities within his area of responsibility.
[1]
- 6.230 **охоплення**
Наступальний маневр, під час якого головні сили наступу обходять основні позиції оборони противника для оволодіння об'єктами в тилу противника.
- envelopment / enveloppement**
An offensive manoeuvre in which the main attacking force passes around or over the enemy's principal defensive positions to secure objectives to the enemy's rear.
[1]
- 6.231 **охоронення**
Організована система оборонних заходів, яка встановлюється і підтримується на всіх рівнях командування задля досягнення і підтримання безпеки.
- protective security / sûreté¹**
The organized system of defensive measures instituted and maintained at all levels of command with the aim of achieving and maintaining security.
[1]
- 6.232 **оцінювання бойових пошкоджень; ОБП**
Оцінювання наслідків військових дій, і летальних і нелетальних, застосованих проти військового об'єкта.
- battle damage assessment / évaluation des dommages de combat BDA**
The assessment of effects resulting from the application of military action, either lethal or non-lethal, against a military objective.
[1]
- 6.233 **оцінювання пошкоджень; ОПш**
Визначення наслідків нанесення ударів по цілям.
- damage assessment / évaluation des dommages DA**
The determination of the effect of attacks on targets.
[1]
- 6.234 **оцінювання логістичного забезпечення**
Оцінювання логістичного забезпечення, передбаченого для проведення військової операції, у
- logistic assessment / évaluation logistique**
An evaluation of the logistic support required to conduct a military operation, compared to the actual

порівнянні з фактичним і/або потенційним забезпеченням, доступним для цієї операції.

and/or potential logistic support available for that operation. [1]

II

- 6.235 панівна позиція** **key terrain / position clé**
 Будь-яка місцевість або район, захоплення чи утримання яких надасть помітну перевагу будь-якій стороні. Any locality, or area, the seizure or retention of which affords a marked advantage to either combatant. [1]
- 6.236 пасивна оборона** **passive defence / défense passive**
 Пасивні заходи, які застосовуються для фізичної охорони та захисту особового складу, важливих споруд і військової техніки для мінімізації ефективності ворожих дій. Passive measures taken for the physical defence and protection of personnel, essential installations and equipment in order to minimize the effectiveness of hostile action. [1]
- 6.237 патруль** **patrol / patrouille**
 Загін сухопутних, морських або повітряних сил, відправлений задля:
 – збирання інформації, або;
 – здійснення диверсій, ведення дій на виснаження, зачищень, або;
 – бойового охоронення. A detachment of ground, sea, or air forces sent out for the purpose of gathering information or carrying out a destructive, harassing, mopping up, or security mission. [1]
- 6.238 перевага в повітрі** **air superiority / supériorité aérienne**
 Ступінь домінування в повітрі однієї сили над іншою, що дозволяє першій проводити операції у взаємодії зі сухопутними, морськими та повітряними силами в певний час і певному місці без надмірно високої протидії супротивника. That degree of dominance in the air battle of one force over another which permits the conduct of operations by the former and its related land, sea and air forces at a given time and place without prohibitive interference by the opposing force. [1]
- 6.239 перешкода загородження** **obstacle (preferred) / obstacle obstruction (preferred)**
 Природний або штучний об'єкт, який перешкоджає або унеможливорює рух транспортних. A natural or man-made object that creates a physical impediment to or hazard for the movement of vehicles,

- засобів, особового складу чи угруповань.
Примітка. Термін “загородження” використовується під час здійснення наземних пересувань, а “перешкода” – для повітряного простору та водного середовища.
Приклади:
 висотна будівля на маршруті польоту; риф; айсберг; мінне поле; болото.
- personnel or formations. **Note:** The term “obstacle” is preferred in the land environment and “obstruction” in the air and water environments. Examples: A tall building near a flight path; a reef; an iceberg; a minefield; a marsh.
 [1]
- 6.240 **перегрупування**
 Переміщення військ у межах районів бойових дій.
- deployment² / déploiement²**
 The movement of forces within areas of operations.
 [1]
- 6.241 **передній край району бойових дій; ПКБД**
 Передові межі низки районів, у яких розгорнуто бойові підрозділи сухопутних військ, за винятком територій, де діють сили забезпечення або прикриття, призначені для координування вогневої підтримки, розташування сил або маневрів підрозділів.
- forward edge of the battle area / limite avant de la zone de bataille**
FEBA
 The foremost limits of a series of areas in which ground combat units are deployed, excluding the areas in which the covering or screening forces are operating, designated to coordinate fire support, the positioning of forces, or the manoeuvre of units.
 [1]
- 6.242 **передова лінія своїх військ; ПЛСВ**
 Лінія, що позначає крайні передові позиції своїх сил у будь-якій військовій операції в певний час.
- forward line of own troops / ligne avant des forces amies**
FLOT
 A line which indicates the most forward positions of friendly forces in any kind of military operation at a specific time.
 [1]
- 6.243 **передова база**
 База, що дислокується в межах або поблизу театру військових дій, основним завданням якої є підтримка військових операцій.
- advanced base / base avancée**
 A base located in or near a theatre of operations whose primary mission is to support military operations.
 [1]
- 6.244 **передовий загін**
 Тимчасово визначене угруповання у складі морського десантного
- advance force / force d’avantgarde**
 A temporary organization within the amphibious task force which precedes

- з'єднання, яке висилається попереду головних сил у бік противника. Його завдання полягає в підготовці основного удару шляхом проведення таких операцій, як розвідка, захоплення підтримуючих позицій, розмінування, попередній вогневий вплив артилерії і / або авіації, підводні вибухові роботи та авіаційна підтримка.
- the main body to the objective area. Its function is to participate in preparing the for the main assault by conducting such operations as reconnaissance, seizure of supporting positions, minesweeping, preliminary bombardment, underwater demolitions, and air support.
[1]
- 6.245 **передовий спостерігач; ПеС** **forward observer / observateur avancé**
Спостерігач зі складу передових підрозділів, підготовлений для виклику та корегування вогневої підтримки і передачі інформації з поля бою.
FO
An observer with forward troops trained to call for and adjust supporting fire and pass battlefield information.
[1]
- 6.246 **переміщення; передислокація** **deployment⁴ / redéploiement**
Пересування військ у райони призначення для проведення бойових дій.
The relocation of forces to desired areas of operations.
[1]
- 6.247 **переслідування** **pursuit / poursuite¹**
Наступальні дії, завданням яких є наздогнати війська (сили) противника або перерізати їм шляхи відходу з подальшим знищенням.
An offensive operation designed to catch or cut off a hostile force attempting to escape, with the aim of destroying it.
[1]
- 6.248 **пересування перебіжками** **leapfrog / progression par bonds**
Форма пересування, при якій аналогічні підтримані групи просуваються послідовно одна за однією або почергово вздовж осі руху сил, що підтримуються.
Form of movement in which like supporting elements are moved successively through or by one another along the axis of movement of supported forces.
[1]
- 6.249 **перехоплення ініціативи** **manoeuvre⁴ / manoeuvre⁴**
Застосування військ на полі бою шляхом передислокування та маневра вогнем або силою вогневого впливу для досягнення позиційної переваги над
Employment of forces on the battlefield through movement in combination with fire, or fire potential, to achieve a position of advantage in respect to the enemy in order to

- протівником для виконання бойового завдання. accomplish the mission. [1]
- 6.250 **перешкода для руху** **road block / barrage routier**
 Бар'єр або перешкода (зазвичай прикрита вогнем) для блокування або обмеження руху транспортних засобів протівника вздовж дороги. A barrier or obstacle (usually covered by fire) used to block, or limit the movement of, hostile vehicles along a route. [1]
- 6.251 **підкріплення** **reinforcing / reinforcement**
 Під час надання артилерійської підтримки – тактичний прийом, коли одна артилерійський підрозділ своїм вогнем посилює вогонь іншого артилерійського підрозділу. In artillery usage, a tactical mission in which one artillery unit augments the fire of another artillery unit. [1]
- 6.252 **підривна діяльність** **subversion / subversion**
 Дія або скоординований комплекс дій будь-якого характеру, спрямованих на послаблення військової, економічної чи політичної міці діючої влади через підрив морального духу, вірності та довіри її членів. Action or a coordinated set of actions of any nature intended to weaken the military, economic or political strength of an established authority by undermining the morale, loyalty or reliability of its members. [1]
- 6.253 **підрозділ** **unit¹ / unité¹**
 Військова одиниця, структура якої визначається уповноваженим органом. A military element whose structure is prescribed by a competent authority. [1]
- 6.254 **підтвердження відповідності** **validation / validation**
 Підтвердження на основі об'єктивних доказів, що спроможності та ефективність організацій, окремих осіб, матеріальних засобів або систем дійсно відповідає визначеним стандартам або критеріям. The confirmation of the capabilities and performance of organizations, individuals, materiel or systems to meet defined standards or criteria, through the provision of objective evidence.
Примітка. У контексті збройних сил – ієрархічний взаємозв'язок у логічній послідовності є наступним: оцінювання, аналіз, контроль відповідості й атестація. **Note:** In the context of military forces, the hierarchical relationship in logical sequence is: assessment, analysis, evaluation, validation and certification. [1]
- 6.255 **підтримка** **support / appui**

- Дії підрозділу або його частини, які допомагають, захищають, доповнюють або підтримують будь-який інший підрозділ. The action of a force, or portion thereof, which aids, protects, complements, or sustains any other force.
[1]
- 6.256 підтримувальний вогонь** **supporting fire / tir d'appui**
Вогонь, що ведеться підрозділами підтримки для надання допомоги або захисту іншому підрозділу в бою. Fire delivered by supporting units to assist or protect a unit in combat.
[1]
- 6.257 піктографічна система умовних позначень** **pictorial symbolization / représentation conventionnelle**
Використання символів для візуального позначення функцій, які ці символи представляють. The use of symbols which convey the visual character of the features they represent.
[1]
- 6.258 план вогневого ураження** **fire plan / plan d'emploi des feux**
Тактичний план застосування засобів вогневого ураження підрозділу або угруповання для ведення координованого вогню. A tactical plan for using the weapons of a unit or formation so that their fire will be coordinated.
[1]
- 6.259 план забезпечення** **administrative plan / plan administratif et logistique**
План, зазвичай, пов'язаний і який доповнює наказ або план проведення операції та містить інформацію та вказівки щодо логістичного та адміністративного забезпечення операції. A plan, normally relating to and complementing the operation plan or order, which provides information and instructions covering the logistic and administrative support of the operation.
[1]
- 6.260 план операції; ПО** **operation plan / plan d'opération OPLAN**
План окремої або декількох взаємозалежних операцій, які проводяться одночасно або послідовно. A plan for a single or series of connected operations to be carried out simultaneously or in succession.
Примітка 1. Зазвичай, ґрунтується на встановлених припущеннях і є за формою директивою вищої інстанції, та слугує основою підлеглим командирам для підготовки допоміжних планів і наказів. **Notes:** 1. It is the form of directive employed by higher authority to permit subordinate commanders to prepare supporting plans and orders. 2. The designation 'plan' is usually used instead of 'order' in preparing for operations well in advance. 3. An operation plan may be put into effect at a prescribed

використовується замість “наказ” при попередній підготовці до проведення операції.

time, or on signal, and then becomes the operation order.

[1]

Примітка 3. Виконання плану операції може ініціюватись у визначений час або за сигналом, тоді план перетворюється у бойовий наказ.

6.261 плановий вогонь

Вогонь, ведення якого планується з дотриманням прийнятих правил і норм та виконується по цілях або районах цілей, місцеположення яких відоме. Такий вогонь зазвичай планується завчасно та проводиться в зазначений час або протягом певного періоду часу.

prearranged fire / tir préparé

Fire that is formally planned and executed against targets or target areas of known location. Such fire is usually planned well in advance and is executed at a predetermined time or during a predetermined period of time.

[1]

6.262 планомірне пророблення проходів

Пророблення проходу в мінному полі чи розчищення маршруту крізь загородження або укріплення, яке послідовно планується та здійснюється.

deliberate breaching / ouverture de brèche préparée

The creation of a lane through a minefield or a clear route through a barrier or fortification, which is systematically planned and carried out.

[1]

6.263 планування операцій оперативне планування (не рекомендовано)

Планування військових операцій на стратегічному, оперативному чи тактичному рівнях.

Примітка. “Планування операцій” – термін, якому надається перевага для позначення планування військових операцій на всіх рівнях. Термін “оперативне планування” краще не використовувати, щоб уникнути плутанини з терміном “планування на оперативному рівні”.

operations planning / planification opérationnelle

operational planning¹ (deprecated)
The planning of military operations at the strategic, operational or tactical levels.

Note: The preferred English term to designate the planning of military operations at all levels is “operations planning”. The term “operational planning” is not to be used so as to prevent confusion with operational-level planning.

[1]

6.264 побудова бойового порядку

Побудова сил і засобів у бойовий порядок.

deployment³/ déploiement³

The positioning of forces into a formation for battle.

[1]

- 6.265 **побудова [військ]**
 Впорядковане розташування військ та/або транспортних засобів із певною метою.
formation¹ / formation¹
 An ordered arrangement of troops and/or vehicles for a specific purpose.
 [1]
- 6.266 **повітряний коридор**
 Обмежений повітряний маршрут руху дружнього повітряного судна, встановлений для запобігання обстрілу дружніми силами.
air corridor / corridor aérien
 A restricted air route of travel specified for use by friendly aircraft and established for the purpose of preventing friendly aircraft from being fired on by friendly forces.
 [1]
- 6.267 **повітрянодесантна операція**
 Операція, яка включає переміщення бойових підрозділів та їхнього логістичного забезпечення в район висадки повітряним шляхом.
airborne operation / opération aéroportée
 An operation involving the movement of combat forces and their logistic support into an objective area by air.
 [1]
- 6.268 **повітрянодесантний**
 Прикметник, що використовується для опису військ, спеціально підготовлених для проведення операцій шляхом парашутного десантування або висадки після приземлення.
airborne¹ / aéroporté¹
 Adjective used to describe troops specially trained to carry out operations, either by paradrop or air landing, following an air movement.
 [1]
- 6.269 **повна бойова готовність**
 Стан, у якому збройні сили є повністю готовими вступити в бій.
immediate operational readiness / situation paré à combattre
 The state in which an armed force is ready in all respects for instant combat.
 [1]
- 6.270 **повне командування**
 Військова влада і відповідальність командира за віддані накази підлеглим. Таке керівництво охоплює всі аспекти військових операцій та управління, але існує лише в рамках національних військ.
full command / commandement intégral
 The military authority and responsibility of a commander to issue orders to subordinates. It covers every aspect of military operations and administration and exists only within national services.
Примітка. Використання терміна “командування” на міжнародному рівні передбачає менший ступінь влади, ніж у чисто національному сенсі. Ні НАТО, ні **Note:** The term “command” as used internationally, implies a lesser degree of authority than when it is used in a purely national sense. No NATO or coalition

командувач коаліційних сил не володіють повним командуванням над підпорядкованими їм силами, доки країни, що виділяють сили для НАТО, делегують лише оперативне командування або оперативне управління. commander has full command over the forces assigned to him since, in assigning forces to NATO, nations will delegate only operational command or operational control. [1]

- 6.271 **повністю сплановане пересування** **fully planned movement / mouvement entièrement planifié**
 Детально підготовлене на основі точних даних пересування, для якого всі необхідні перевезення та транспортне забезпечення будуть забезпечені відповідно до вимог або узгоджені. Таке пересування може виконуватись під час оголошення тривоги або за вимогою. A movement which is prepared in detail, based on definite data and for which all necessary movement and transportation support will be arranged as required or agreed. This type of movement can be executed on declaration of alert measures or on call. [1]
- 6.272 **подавити** **neutralize / neutraliser**
 Запобігти участі в бойових діях особового складу чи техніки противника в конкретній операції. To prevent enemy personnel or materiel from interfering with a particular operation. [1]
- 6.273 **подальші протимінні заходи** **follow-on mine countermeasures / opérations ultérieures de lutte contre les mines**
Розмінування, що проводиться після початку висадки морського десанту, – протягом та після висадки, – для розширення території, розчищеної під час попереднього розмінування. Mine countermeasures operations carried out after the initial amphibious landing during the amphibious assault and postassault phases in order to expand the areas cleared during the preassault mine countermeasures operations. [1]
- 6.274 **позапланова ціль; ПпЦ** **target of opportunity / objectif inopiné**
Ціль, що з'явилась під час бою, якій можливо завдати удару за допомогою наземних, морських або повітряних вогневих засобів, і ведення вогню по якій не було заплановане. **TOO opportunity target**
 A target which appears during combat and which can be reached by ground fire, naval fire, or aircraft fire, and against which fire has not been

scheduled.

[1]

6.275 позивний

Будь-яка комбінація символів або слів, якими позначають засіб зв'язку, орган управління, посадову особу, захід або підрозділ. Переважно використовується для встановлення і підтримання зв'язку

call sign / indicatif d'appel

C/S

Any combination of characters or pronounceable words, which identifies a communication facility, a command, an authority, an activity, or a unit; used primarily for establishing and maintaining communications.

[1]

6.276 позиція для атаки

Слід вживати термін “вихідне положення”.

attack position

Preferred term: forming-up place.

[1]

6.277 полігон

Район місцевості, призначений та стандартно обладнаний для відпрацювання доставки засобів ураження та / або стрільби по цілях.

range² / champ de tir²

target range

An area reserved and normally equipped for practice in weapons delivery and/or shooting at targets.

[1]

6.278 попередження про передислокацію; ППП

Попереднє розпорядження, що визначає термін, який надається підрозділам або штабам до готовності на передислокацію.

notice to move / préavis de mouvement

NTM

A warning order that specifies the time given to a unit or headquarters to be ready to deploy.

Примітка. Це розпорядження, зазвичай, передує наказу на переміщення та може збільшувати або зменшувати час для підготовки.

Note: This order normally precedes an order to move and may increase or decrease the time to prepare.

[1]

6.279 попередній наказ

Попереднє розпорядження про порядок дій, якого слід дотримуватися.

warning order /ordre préparatoire

A preliminary notice of an order or action which is to follow.

[1]

6.280 поранений у бою; ПУБ

Потерпілий у бою, що зазнав не смертельного поранення через зовнішній чинник або в результаті дій противника.

wounded in action / blessé au combat

WIA

A battle casualty who has incurred a non-fatal injury due to an external agent or cause as a result of hostile action.

- [1]
- 6.281 **порядок вогню зі спостереженням** **observed fire procedure / réglage de tir par observation**
 Стандартний алгоритм для використання під час корегування вогню із закритих позицій. A standardized procedure for use in adjusting indirect fire on a target.
 [1]
- 6.282 **порядок підпорядкування оперативного підпорядкування** **operational chain of command / chaîne de commandement opérationnelle**
 Порядок підпорядкування, встановлений для конкретної операції або декількох операцій. The chain of command established for a particular operation or series of operations.
 [1]
- 6.283 **порядок підпорядкування** **chain of command / chaîne de commandement**
 Ступені підпорядкованості осіб керівного офіцерського складу від вищого до підлеглого, завдяки чому й здійснюється командування. **command channel** (admitted)
 The succession of commanding officers from a superior to a subordinate through which command is exercised.
 [1]
- 6.284 **посадка** **embarkation / embarquement**
 Процес завантаження особового складу та/або техніки з їхнім озброєнням і спорядженням на водний чи повітряний транспорт. The process of putting personnel and/or vehicles and their associated stores and equipment into ships or aircraft.
Примітка. У французькій мові слово “embarquement” також стосується залізничного й автомобільного транспорту на додаток до водного та повітряного. **Note:** In French, the word “embarquement” applies to rail and road transport in addition to ships and aircraft.
 [1]
- 6.285 **постановка завдань** **tasking / attribution des missions**
 Процес перетворення розпоряджень у накази та доведення цих наказів до підрозділів. Кожен наказ зазвичай містить детальні інструкції, що дає змогу відповідальному виконавцю успішно завершити виконання завдання. The process of translating the allocation into orders, and passing these orders to the units involved. Each order normally contains sufficient detailed instructions to enable the executing agency to accomplish the mission successfully.
 [1]
- 6.286 **потрібні сили** **mission-essential forces / forces**

- Сили та/або засоби, відсутність яких з великою ймовірністю перешкоджатиме успішному виконанню поставлених завдань командиром.
- essentielle à la mission**
Force and/or asset, the lack of which would likely preclude the successful accomplishment of the commander's mission.
[1]
- 6.287 **похідний порядок (“колона”)**
Бойовий порядок, у якому елементи розташовуються один за одним.
- column formation / formation en ligne de file**
A formation in which elements are placed one behind the other.
[1]
- 6.288 **пошук і рятування; ППР**
Використання повітряного транспорту, надводних суден, підводних човнів, спеціалізованих рятувальних груп і обладнання для пошуку та рятування особового складу, який перебуває в небезпеці на суші чи на морі.
- search and rescue / recherche et sauvetage**
SAR
The use of aircraft, surface craft, submarines, specialized rescue teams and equipment to search for and rescue personnel in distress on land or at sea.
[1]
- 6.289 **правила застосування сили; ПЗС**
Розпорядження Збройним силам (включаючи окремих осіб), що визначають обставини, умови, ступінь та способи, за яких можливе застосування сили або дій, що можуть розглядатись як провокаційні.
- rules of engagement / règles d'engagement**
ROE
Directives to military forces, including individuals, that define the circumstances, conditions, degree, and manner in which force, or actions which might be construed as provocative, may be applied.
[1]
- 6.290 **предмети постачання**
Всі товари та предмети, які постачаються для оснащення, забезпечення та функціонування військ.
- supplies / ravitaillement**
All material and items used in the equipment, support and maintenance of military forces.
[1]
- 6.291 **приданий для підтримки**
Термін, що означає надання підтримки іншому підрозділу, угрупованню або з'єднанню, залишаючись підпорядкованим своєму командуванню.
- in support of / en appui de**
Term designating the support provided to another unit, formation or organization while remaining under the initial command.
[1]

- 6.292 придавання** **attach¹ / détachement pour mise aux ordres¹**
 Відносно тимчасове розміщення підрозділів (особового складу) в організаційній одиниці. З урахуванням обмежень, накладених розпорядженням про придання, командир угруповання (підрозділу або організації), що отримує придання, буде здійснювати командування й управління того ж рівня, як і по відношенню до підпорядкованих йому частин та підрозділів. Проте, відповідальність за переведення та просування по службі військовослужбовців, зазвичай, зберігається за основним угрупованням (підрозділом або організацією).
 To place units or personnel in an organization where such placement is relatively temporary. Subject to limitations imposed in the attachment order, the commander of the formation, unit, or organization receiving the attachment will exercise the same degree of command and control thereover as he does over the units and persons organic to his command. However, the responsibility for transfer and promotion of personnel will normally be retained by the parent formation, unit, or organization.
 [1]
- 6.293 примушення до миру; ПДМ** **peace enforcement / imposition de la paix**
PE
 Заходи з підтримання миру, спрямовані на припинення воєнних дій шляхом застосування низки примусових заходів, зокрема використання збройних сил.
Примітка. Примушення до миру може здійснюватися без принципової згоди декількох, якщо не усіх, головних сторін конфлікту.
 A peace support effort designed to end hostilities through the application of a range of coercive measures, including the use of military force.
 Note: Peace enforcement is likely to be conducted without the strategic consent of some, if not all, of the major conflicting parties.
 [1]
- 6.294 принципи бойового застосування тактичної авіації** **tactical air doctrine / doctrine tactique aérienne**
 Принципи, що складають основу застосування військово-повітряних сил в операціях тактичної авіації для досягнення поставленої мети.
 Fundamental principles designed to provide guidance for the employment of air power in tactical air operations to attain established objectives.
 [1]
- 6.295 пристрілювальний вогонь** **registration fire / tir de réglage**
 Вогонь, який ведеться задля отримання точних даних для подальшого ефективного ураження
 Fire delivered to obtain accurate data for subsequent effective engagement of targets.

- цілі. [1]
- 6.296 проникнення** **infiltration / infiltration**
 Спосіб та процес, коли війська пересуваються поодинокі або невеликими групами крізь або навкруги позицій противника, залишаючись непоміченими. A technique and process in which a force moves as individuals or small groups over, through or around enemy positions without detection. [1]
- 6.297 прорив** **penetration / attaque de rupture**
 У наземних операціях – різновид наступальних дій для прориву оборони противника та руйнування його системи оборони. In land operations, a form of offensive which seeks to break through the enemy's defence and disrupt the defensive system. [1]
- 6.298 просторові межі вогню** **limit of fire² / limite de tir²**
 Безпечні кутові межі для обстрілу повітряних цілей. Safe angular limits for firing at aerial targets.
- 6.299 противник** **adversary / adversaire**
 Сторона, яка вважається ворожою до дружньої сторони, і проти якої може бути застосована сила. A party acknowledged as potentially hostile to a friendly party and against which the use of force may be envisaged. [1]
- 6.300 протиповітряна оборона** **air defence / défense aérienne**
 Усі заходи, спрямовані на повне позбавлення противника повітряної можливості виконати завдання або зниження ефективності його дій. All measures designed to nullify or reduce the effectiveness of hostile air action. [1]
- 6.301 протиповітряна оборона сил флоту** **anti-air warfare / lutte antiaérienne**
 Заходи, що вживаються для захисту військово-морських сил від ударів повітряних засобів ураження, запущених із літаків, кораблів, підводних човнів та наземних об'єктів. Measures taken to defend a maritime force against attacks by airborne weapons launched from aircraft, ships, submarines and land-based sites. [1]
- 6.302 проходження крізь бойові** **passage of lines / passage de lignes**

- порядки**
Операція, під час якої підрозділ просувається вперед або відступає назад, перетинаючи бойові позиції інших підрозділів для встановлення або припинення контакту з противником.
 An operation in which a force moves forward or rearward through another force's combat positions with the intention of moving into or out of contact with the enemy.
 [1]
- 6.303 **пряме попадання**
 Під час надання артилерійської та морської вогневої підтримки – термін, який вказує на те, що ціль була уражена.
target⁴ / coup au but
 In artillery and naval fire support, a term indicating that the target has been hit.
 [1]
- 6.304 **психологічна операція; ПсО**
 Заплановані заходи із застосуванням методів комунікації та інших засобів, спрямованих на визначену аудиторію, щоб вплинути на їхні погляди, думки та поведінку для досягнення політичних і військових цілей.
psychological operation / opération psychologique
PsyOp
 Planned activities using methods of communication and other means directed at approved audiences in order to influence perceptions, attitudes and behaviour, affecting the achievement of political and military objectives.
 [1]
- 6.305 **пункт розподілу; ТПР**
 Пункт, де матеріальні засоби та/або боєприпаси, отримані від пунктів постачання бригади або іншого формування, розподіляються за підлеглими підрозділами. Пункти розподілу зазвичай не мають складів, а отримані матеріальні засоби розподіляються якнайшвидше.
distribution point / point de distribution
DP
 A point at which supplies and/or ammunition, obtained from supporting supply points by a division or other unit, are broken down for distribution to subordinate units. Distribution points usually carry no stocks; items drawn are issued completely as soon as possible.
 [1]
- 6.306 **пускова установка**
 Будь-яка стартова позиція або об'єкт із можливістю запуску ракет “поверхня-повітря” або “поверхня-поверхня”.
launching site / site de lancement
 Any site or installation with the capacity of launching missiles from surface to air or surface to surface.
 [1]

P

- 6.307 **радіоелектронна боротьба; РЕБ** **electronic warfare / guerre électronique**
 Воєнні дії з використанням енергії електромагнітного поля для забезпечення ситуаційної обізнаності, а також для досягнення наступальних і оборонних цілей. **EW**
 Military action that exploits electromagnetic energy to provide situational awareness and achieve offensive and defensive effects.
 [1]
- 6.308 **радіоелектронна розвідка; РЕР** **signals intelligence / renseignement d'origine électromagnétique**
 Загальний термін, який використовується для опису радіорозвідки та радіотехнічної розвідки, коли нема потреби розрізняти ці два види розвідки або представляти їх як об'єднання. **SIGINT**
 The generic term used to describe communications intelligence and electronic intelligence when there is no requirement to differentiate between these two types of intelligence, or to represent fusion of the two.
 [1]
- 6.309 **радіотехнічна розвідка; РТР** **electronic intelligence / renseignement électronique**
 Розвідка, яка добуває інформацію з електромагнітних випромінювань, не пов'язаних із засобами телекомунікаційного зв'язку. **ELINT**
 Intelligence derived from electromagnetic non-communications transmissions.
 [1]
- 6.310 **радіус безпеки** **radius of safety / rayon de sécurité**
 Горизонтальна відстань від “нульової відмітки”, за якою вплив уражаючих факторів ядерної зброї на дружні війська є допустимим. The horizontal distance from ground zero beyond which the weapon effects on friendly troops are acceptable.
 [1]
- 6.311 **радіус дії** **range² / distance-limite**
 Радіус або відстань, що обмежує роботу або дію чогось, наприклад, дальність польоту літака, ходу корабля або стрільби зі стрілецької зброї. Extent or distance limiting the operation or action of something, such as the range of an aircraft, ship, or gun.
 [1]
- 6.312 **район висадки з моря** **landing area¹ / zone de mise à terre¹**
 Частина території об'єкта, де здійснюються операції висадки морського десанту. **amphibious assault area**
 The part of the objective area within which the landing operations of an amphibious force are conducted.
Примітка. Вона включає в себе берег,

- підходи до нього, райони стоянки транспорту, райони вогневої підтримки, повітряний простір, зайнятий літальним апаратом безпосередньої підтримки, та територія вглиб до найближчої цілі.
- Note: It includes the beach, the approaches to the beach, the transport areas, the fire support areas, the airspace occupied by aircraft in close support and the land included in the advance inland to the initial objective.
[1]
- 6.313 район висадки з повітря**
Район повітряної висадки військ та техніки й озброєння.
- landing area² / zone de mise à terre²**
The area used for air landing of troops and materiel.
[1]
- 6.314 район дій; РД**
Район у межах зони спільних дій, визначений командувачем об'єднаних сил для проведення воєнних дій тактичного рівня.
- area of operations / zone d'opérations**
АОО
An area within a joint operations area defined by the joint force commander for conducting tactical level operations.
[1]
- 6.315 район збору; РЗ**
Район, де проводиться зосередження військ для підготовки до наступних дій.
- assembly area² / zone de rassemblement**
АА
An area in which a command is assembled preparatory to further action.
[1]
- 6.316 район зосередження**
Район, розташований між районом формування і районом призначення, через який після відповідної підготовки проходять усі війська або їх певна частина для поповнення запасів пального, перегрупування, навчання, перевірки та розподілу особового складу та техніки.
- staging area¹ / zone d'étape¹**
An area located between the mounting area and the objective area through which all or part of the forces pass after mounting, for the purpose of refuelling, regrouping, training, inspection and distribution of troops and matériel.
[1]
- 6.317 район оборони**
Для будь-якого угруповання військ – ділянка від переднього краю оборони до тилової межі. На ній ведуться вирішальні оборонні бої.
- defence area / zone de défense**
For any particular command, the area extending from the forward edge of the battle area to its rear boundary. It is here that the decisive defensive battle is fought.
[1]

- 6.318 **район очікування** **staging area² / zone d'étape²**
 Місцевість, відведена для зосередження військових підрозділів та транзитного особового складу між пересуваннями шляхами сполучення. A general locality established for the concentration of troop units and transient personnel between movements over lines of communications.
 [1]
- 6.319 **район спільних операцій; РСО** **joint operations area / zone d'opérations interarmées**
 Тимчасовий район у межах театру бойових дій, визначений Верховним головнокомандувачем об'єднаними збройними силами НАТО в Європі, в якому призначений командир об'єднаних сил планує та виконує конкретні задачі оперативного рівня. JOA A temporary area within a theatre of operations defined by the Supreme Allied Commander Europe, in which a designated joint force commander plans and executes a specific mission at the operational level.
 [1]
- 6.320 **район цілі; РЦ** **objective area / zone de l'objectif**
 Визначений географічний район, в межах якого знаходиться ціль, яку потрібно захопити або досягти. Він визначається уповноваженим органом для здійснення командування й управління. OA A defined geographical area within which is located an objective to be captured or reached by the military forces. This area is defined by the competent authority for purposes of command and control.
 [1]
- 6.321 **рейд** **raid / raid**
 Зазвичай, невелика операція, що передбачає швидкий прорив на територію противника для отримання розвідувальних даних, дезорієнтування противника або знищення його об'єктів. Завершується запланованим відходом після виконання поставленого завдання. An operation, usually small scale, involving a swift penetration of hostile territory to secure information, confuse the enemy, or destroy his installations. It ends with a planned withdrawal upon completion of the assigned mission.
 [1]
- 6.322 **рекогносцировка** **reconnaissance / reconnaissance²**
 Завдання, що виконуються візуальним спостереженням або іншими методами виявлення для отримання інформації про **RECCE** A mission undertaken to obtain, by visual observation or other detection methods, information about the

- діяльність та ресурси противника, у т.ч. потенційного, або отримання даних щодо метеорологічних, гідрографічних чи географічних особливостей визначеного району
- activities and resources of an enemy or potential enemy, or to secure data concerning the meteorological, hydrographic, or geographic characteristics of a particular area.
[1]
- 6.323 реперна точка пристрілювання**
Об'єкт на місцевості або інша визначена точка, по якій ведеться вогонь, для корегування даних стрільби.
- registration point / point de réglage**
Terrain feature or other designated point on which fire is adjusted for the purpose of obtaining corrections to firing data.
[1]
- 6.324 рівень контролю озброєння; РКО**
Дозволений рівень ведення вогню по цілях за певних умов, наданий визначеній системі озброєння.
- weapon control status / niveau de conduite du tir**
WCS
The degree of freedom granted to a designated weapon system to engage targets in a given environment.
[1]
- 6.325 рішення на операцію (бій); РНО**
Однозначно зрозумілий і стислий документ щодо порядку дій, який був складений командиром для виконання поставленого перед ним бойового завдання.
- concept of operations / concept d'opération**
CONOPS
A clear and concise statement of the line of action chosen by a commander in order to accomplish his given mission.
[1]
- 6.326 розвиток наступу**
Наступальна операція, що зазвичай є продовженням успішної атаки та проводиться для дезорганізації противника в глибині [його бойових порядків].
- exploitation³ / exploitation³**
An offensive operation that usually follows a successful attack and is designed to disorganize the enemy in depth.
[1]
- 6.327 розвиток успіху**
Досягнення повного успіху в ході бою та розвиток здобутої переваги.
- exploitation¹ / exploitation¹**
Taking full advantage of success in battle and following up initial gains.
[1]
- 6.328 розвідка боєм**
Наступальні бойові дії, спрямовані
- reconnaissance in force / reconnaissance en force**

- на викриття та/або з'ясування реальних сил противника, або для отримання іншої інформації. An offensive operation designed to discover and/or test the enemy's strength or to obtain other information. [1]
- 6.329 **розвідка вогнем** **reconnaissance by fire / reconnaissance par le feu**
 Метод розвідки, під час якого завдають удару по вірогідній позиції противника для того, щоб змусити ворога виявити свою присутність через переміщення або ведення вогню у відповідь. A method of reconnaissance in which fire is placed on a suspected enemy position to cause the enemy to disclose his presence by movement or return of fire. [1]
- 6.330 **розвідка з відкритих джерел; РІВД** **open source intelligence / renseignement de sources ouvertes OSINT**
 Добування розвідувальних відомостей із загальнодоступної інформації, а також іншої нетаємної інформації, обмеженої щодо поширення або доступу. Intelligence derived from publicly available information, as well as other unclassified information that has limited public distribution or access. [1]
- 6.331 **розвідка маршруту** **route reconnaissance / reconnaissance d'itinéraire**
 Розвідка вздовж окремих шляхів сполучення, таких як: дороги, залізниці або водні шляхи для отримання нової або оновленої інформації про стан маршруту та активність уздовж нього. Reconnaissance along a specific line of communications, such as road, railway or waterway, to provide new or updated information on route conditions and activities along the route. [1]
- 6.332 **розвідка органів безпеки** **security intelligence / renseignement de sécurité**
 Розвідка для виявлення ідентифікаційної інформації, спроможностей та намірів ворожих організацій або осіб, які залучені чи можуть бути залученими до шпיוнажу, диверсій, підривної діяльності, тероризму та організованої злочинності. Intelligence on the identity, capabilities and intentions of hostile organizations or individuals who are or may be engaged in espionage, sabotage, subversion, terrorism and organized crime. [1]
- 6.333 **розвідувальна інформація оперативного рівня; РІОР** **operational intelligence / renseignement opérationnel OPINTEL**
Розвідувальні дані, необхідні для

- планування і ведення операцій. Intelligence required for the planning and conduct of campaigns at the operational level.
[1]
- 6.334 **розвідувальна інформація тактичного рівня** **tactical intelligence / renseignement tactique**
Інформація, яка необхідна для планування та ведення бойових дій. Intelligence required for the planning and execution of operations at the tactical level.
[1]
- 6.335 **розвідувальне зведення** **intelligence estimate / appréciation renseignement**
Виражений у письмовій чи усній формі аналіз наявних розвідувальних даних щодо конкретної ситуації чи обстановки для визначення можливих варіантів дій противника або потенційного противника, а також ймовірності їх реалізації. The appraisal, expressed in writing or orally, of available intelligence relating to a specific situation or condition with a view to determining the courses of action open to the enemy or potential enemy and the order of probability of their adoption.
[1]
- 6.336 **розвідувальний дозор; розвіддозор** **reconnaissance patrol / patrouille de reconnaissance**
У сухопутних військах, – дозор, завданням якого є отримання тактичної інформації, бажано приховати від противника. For ground forces, a patrol used to gain tactical information preferably without the knowledge of the enemy.
[1]
- 6.337 **розвідувальний цикл** **intelligence cycle / cycle du renseignement**
Послідовність дій, за допомогою яких інформація отримується, компонується, перетворюється на розвідувальні дані та робиться доступною користувачам. Така послідовність включає наступні етапи:
а) постановка завдання – визначення розвідувальних завдань, планування збору розвідувальної інформації, віддання наказів та подача запитів до органів збору розвідувальної інформації, а також постійна
The sequence of activities whereby information is obtained, assembled, converted into intelligence and made available to users. This sequence comprises the following four phases:
a. Direction - Determination of intelligence requirements, planning the collection effort, issuance of orders and requests to collection agencies and maintenance of a continuous check on the productivity of such agencies.
b. Collection - The exploitation of sources by collection agencies and the

перевірка продуктивності їхньої роботи.

b) добування – використання джерел органами збору розвідувальної інформації та передавання її відповідному підрозділу обробки для створення розвідувальних даних.

c) обробка – перетворення інформації у розвідувальні дані шляхом узагальнення, оцінки, аналізу, інтеграції та інтерпретації.

d) доведення – своєчасне надання розвідувальних даних у потрібній формі за допомогою відповідних засобів тим, кому вони потрібні.

delivery of the information obtained to the appropriate processing unit for use in the production of intelligence.

c. Processing - The conversion of information into intelligence through collation, evaluation, analysis, integration and interpretation.

d. Dissemination - The timely conveyance of intelligence, in an appropriate form and by any suitable means, to those who need it.

[1]

6.338 розвідувальні дані

Продукт розвідки, що є результатом спрямованого збору та обробки інформації про навколишнє середовище, спроможності та наміри діючих сторін задля виявлення загроз і надання можливостей для використання інформації командуванням.

intelligence / renseignement

INT

INTEL (admitted)

Int. (deprecated)

The product resulting from the directed collection and processing of information regarding the environment and the capabilities and intentions of actors, in order to identify threats and offer opportunities for exploitation by decision-makers.

[1]

6.339 розвідувальні дані про цілі

Розвідувальна інформація, отримана з будь-якого джерела, яка використовується для вибору цілей та засобів ураження.

target intelligence / renseignement sur l'objectif

Intelligence, derived from any source, that is used for targeting purposes.

[1]

6.340 розгорнуті війська НАТО

Визначені війська НАТО, які в мирний час розміщуються головним чином у призначеній зоні ймовірних бойових дій Командування НАТО, якому вона доручена.

in-place force / force en place

IPF

A NATO assigned force which, in peacetime, is principally stationed in the designated combat zone of the NATO Command to which it is committed.

[1]

- 6.341 розмінування**
 Вилучення мін, які не вибухнули, зокрема, саморобних вибухових пристроїв та мін-пасток із визначеного району для забезпечення безпеки цивільного населення.
Примітка. Зазвичай розмінування не проводиться військовими підрозділами.
- demining / dépollution à des fins civiles**
 The removal of all unexploded mines, explosive ordnance, improvised explosive devices and booby traps from a defined area to make the area safe for civilians.
Note: Demining is not normally conducted by military units.
 [1]
- 6.342 розмінування маршруту**
 У наземних операціях – виявлення і, у разі підтвердження, – ідентифікація, позначення, знешкодження, знищення або вилучення мін та інших вибухонебезпечних боєприпасів, саморобних вибухових пристроїв і мін-пасток на певному маршруті для продовження військової операції з найменшими ризиками.
Примітка. Розмінування шляхів зазвичай проводиться військовими підрозділами.
- route clearance / dépollution le long d'itinéraire**
 In land operations, the detection and if found, the identification, marking and neutralization, destruction or removal of mines or other explosive ordnance, improvised explosive devices and booby traps threatening a defined route to allow a military operation to continue with reduced risk.
Note: Route clearance is normally conducted by military units.
 [1]
- 6.343 розосереджений вогонь**
 Вогонь, розсіяний задля найбільш ефективного нанесення удару по визначеному району.
- distributed fire / tir sur zone**
 Fire so dispersed as to engage most effectively an area target.
 [1]
- 6.344 розподіл цілей**
 У системі протиповітряної оборони – процес, наступний після вибору зброї – призначення відповідному ракетному підрозділу типу “поверхня-повітря” або винищувачу-перехоплювачу конкретної цілі або зони [ураження].
- target allocation / affectation des objectifs**
 In air defence, the process, following weapon assignment, of allocating a particular target or area to a specific surface-to-air missile unit or interceptor aircraft.
 [1]
- 6.345 розподілення [поранених]**
 Обстеження та категоризація поранених для лікування та евакуації. Процес полягає в
- triage / triage sorting**
 The evaluation and classification of wounded for purposes of treatment and

- негайному категоруванні пацієнтів за типом та серйозністю травм, ймовірністю вижити, а також у встановленні пріоритету лікування та евакуації для надання медичної допомоги за принципом “найбільша користь для максимальної кількості”.
- evacuation. It consists of the immediate sorting of patients according to type and seriousness of injury, and likelihood of survival, and the establishment of priority for treatment and evacuation to assure medical care of the greatest benefit to the largest number.
[1]
- 6.346 розрізнення цілей**
Спроможність системи спостереження або наведення розпізнати або захопити для супроводження будь-яку ціль в умовах присутності багатьох цілей.
- target discrimination / discrimination des objectifs**
The ability of a surveillance or guidance system to identify or engage any one target when multiple targets are present.
[1]
- 6.347 рокадна дорога**
Дорога, в більшості випадків паралельна передньому краю району бойових дій, яка перетинає або з’єднує фронтальні дороги.
- lateral route / rocade**
A route generally parallel to the forward edge of the battle area, which crosses, or feeds into, axial routes.
[1]
- 6.348 рубіж доповіді**
Рубіж, досягаючи який, війська зобов’язані доповісти своєму командуванню.
- report line / ligne de compte rendu**
A line at which troops, after having reached it, must report to their command echelon.
[1]
- 6.349 рубіж координації вогневої підтримки; РКВП**
У межах певної зони операцій – лінія, встановлена командиром сухопутних військ або сил морського десанту для координації вогню підрозділів інших військ, який може вплинути на поточні та заплановані операції командира. Цей рубіж застосовується до вогню повітряних, наземних або морських засобів вогневого ураження будь-якими боєприпасами по надводним або наземним цілям. Встановлення
- fire support coordination line / ligne de coordination des feux d’appui FSC**
Within an assigned area of operations, a line established by a land or amphibious force commander to denote coordination requirements for fires by other force elements which may affect the commander’s current and planned operations. The fire support coordination line applies to fires of air, ground or sea weapons using any type of ammunition against surface or ground targets. The establishment of the fire support

рубежу координації вогневої підтримки має узгоджуватися з відповідними командирами та допоміжними підрозділами.

Удари по надводним / наземним цілям, ближчим за рубіж координації вогневої підтримки, мають завдаватися під абсолютним контролем або з процедурним дозволом відповідного командира сухопутних військ або сил морського десанту.

Командири підрозділів, які у виняткових непередбачуваних ситуаціях атакують цілі поза рубіжем координації вогневої підтримки, мають координувати свої дії з усіма командирами, підрозділи яких можуть потрапити під дружній вогонь, щоб уникнути ураження своїх військ та узгоджувати спільні завдання.

Примітка. В контексті цього визначення термін “надводні цілі” застосовується до тих цілей, що знаходяться в прибережних або внутрішніх водах у межах визначеного району дій.

coordination line must be coordinated with the appropriate commanders and supporting elements. Attacks against surface or ground targets short of the fire support coordination line must be conducted under the positive control or procedural clearance of the associated land or amphibious force commander. Unless in exceptional circumstances, commanders of forces attacking targets beyond the fire support coordination line must coordinate with all affected commanders in order to avoid fratricide and to harmonize joint objectives.

Note: In the context of this definition the term “surface targets” applies to those in littoral or inland waters within the designated area of operations.

[1]

6.350 рубіж переходу в атаку

У бойових діях сухопутних військ – лінія координації початку руху атакуючих підрозділів.

line of departure¹ / ligne de départ¹

In land warfare, a line designated to coordinate the departure of attack elements.

[1]

6.351 рубіж початку висадки

У морських десантних операціях – належним чином позначена передбережна координаційна лінія, яка допомагає висаджуватися на призначене узбережжя в запланований час.

line of departure² / ligne de départ²

In amphibious warfare, a suitably marked offshore coordinating line to assist assault craft to land on designated beaches at scheduled times.

[1]

6.352 рубіж регулювання; PP

Рубіж, який, зазвичай, простягається на всю ширину

phase line / ligne d’objectifs intermédiaires PL

району військових дій, та на якому здійснюється управління та координація дій під час виконання бойової задачі.

A line utilized for control and coordination of military operations, usually a terrain feature extending across the zone of action.

[1]

6.353 рубіж старту; РС

Чітко визначена точка на маршруті, починаючи з якої рух транспортних засобів переходить під контроль начальника колони.

Примітка 1. На цьому рубежі формується колона шляхом послідовного проходження у визначений час кожного з її елементів.

Примітка 2. Крім основного, можуть бути додаткові рубежі для різних елементів колони.

start point / point initial³

SP

A well defined point on a route at which a movement of vehicles begins to be under the control of the commander of this movement.

Notes:

1. It is at this point that a column is formed by the successive passing, at an appointed time, of each of its elements.

2. In addition to the principal start point of a column, there may be secondary start points for its different elements.

[1]

6.354 руйнування

Знищення будівель, об'єктів або військової техніки через вплив вогню, води, вибухових речовин, механічних чи інших чинників.

demolition / destruction¹

The destruction of structures, facilities or materiel by use of fire, water, explosives, mechanical, or other means.

[1]

С

6.355 саморобний вибуховий пристрій

Пристрій, що містить уражаючі, смертельні, токсичні, піротехнічні або запальні речовини, зібраний у довільний спосіб і призначений для знищення, виведення з ладу, знесилення або відволікання.

Примітка. Він може бути виготовлений із військових компонентів, проте, найчастіше – із невійськових.

improvised explosive device / engin explosif improvisé

A device placed or fabricated in an improvised manner incorporating destructive, lethal, noxious, pyrotechnic or incendiary chemicals and designed to destroy, incapacitate, harass or distract.

Note: It may incorporate military stores, but is normally devised from non-military components.

[1]

- 6.356 сектор ведення вогню**
Визначений район, який має покриватися вогнем із індивідуальної або колективної зброї чи штатної зброї підрозділу.
- sector of fire / secteur de tir**
A defined area which is required to be covered by the fire of individual or crew served weapons or the weapons of a unit.
[1]
- 6.357 сектор обстрілу**
Сумарний тілесний кут, доступний для ведення вогню зі стандартної позиції.
- field of vision / angle de vision**
The total solid angle available to the gunner from his normal position.
[1]
- 6.358 сертифікація**
Процес офіційного визнання того, що організації, фізичні особи, матеріально-технічні засоби або системи відповідають визначеним стандартам або критеріям.
Примітка. У контексті збройних сил ієрархічний зв'язок, викладений у логічній послідовності, є наступним: оцінювання, аналіз, підтвердження якості та сертифікація.
- certification / certification**
The process of officially recognizing that organizations, individuals, materiel or systems meet defined standards or criteria.
Note: In the context of military forces, the hierarchical relationship in logical sequence is: assessment, analysis, evaluation, validation and certification.
[1]
- 6.359 сили підтримки миру; СПМ**
Війська, призначені для проведення операції з підтримання миру.
- peace support force / force de soutien de la paix**
PSF
A military force assigned to a peace support operation.
[1]
- 6.360 сили підкріплення**
При прискореній організації підкріплення – війська, які надаються в розпорядження головнокомандувача стратегічним командуванням НАТО для підсилення війська на займаних позиціях.
- reinforcing force / force de renfort**
In rapid reinforcement planning, a force in being which is made available to a Major NATO Commander by nations to supplement in-place forces.
[1]
- 6.361 система зв'язку командування та управління; СЗКУ**
Система зв'язку, яка забезпечує передачу інформації між органами військового управління в інтересах командування та управління.
- command and control communication system / système de commandement et de contrôle**
C2CS
A communication system which

conveys information between military authorities for command and control purposes.

[1]

6.362 система озброєння

Комбінація одного або більше видів зброї з усім відповідним обладнанням, матеріалами, службами, персоналом і засобами доставки та розгортання (якщо застосовуються), необхідними для самодостатності.

weapon(s) system / système d'arme(s)

A combination of one or more weapons with all related equipment, materials, services, personnel and means of delivery and deployment (if applicable) required for self-sufficiency.

[1]

6.363 система управління тактичною авіацією; СУТА

Організаційна структура й обладнання, необхідні для планування, управління та контролю тактичними повітряними операціями і координації повітряних операцій з іншими видами збройних сил. Система управління тактичною авіацією складається з органів управління та засобів електронного зв'язку, які забезпечують можливість централізованого управління та децентралізованого виконання завдань.

tactical air control system / système de contrôle aérien tactique

TACS

The organization and equipment necessary to plan, direct, and control tactical air operations and to coordinate air operations with other Services. It is composed of control agencies and communications-electronics facilities which provide the means for centralized control and decentralized execution of missions.

[1]

6.364 системи зв'язку та інформаційні системи; СЗІС

Узагальнюючий термін для систем зв'язку та інформаційних систем.

communication and information systems / systèmes d'information et de communication

CIS

Collective term for communication systems and information systems.

[1]

6.365 служби безпеки

Організації, відповідальні за захист від шпигунства, саботажу, ураження і тероризму, а також

security³ / sécurité³

The organizations responsible for protecting against espionage, sabotage, subversion and terrorism, as well as

- проти втрати чи against loss or unauthorized disclosure.
несанкціонованого розголошення [1]
інформації.
- 6.366 **смертоносна сила** **lethal force / force létale**
Сила, що спричиняє чи може **deadly force (admitted)**
спричинити смерть або серйозну Force intended or likely to cause death,
травму, яка спричинить смерть. or serious injury resulting in death.
[1]
- 6.367 **союзна об'єднана операція** **Allied joint operation / opération**
Операція, проведена силами двох **interarmées interalliée**
або більше держав НАТО, в якій An operation carried out by forces of
беруть участь частини та two or more NATO nations, in which
підрозділи двох або більше видів elements of more than one service
збройних сил. participate.
[1]
- 6.368 **спеціальна розвідка та special reconnaissance and**
спостереження surveillance / reconnaissance et
Заходи розвідки і спостереження, **surveillance spéciales**
які проводяться Силами Reconnaissance and surveillance
спеціальних операцій, та які activities conducted by special
доповнюють засоби розвідки і operations forces, which complement
системи видобування стратегічної theatre intelligence assets and systems
та/або оперативної інформації на by obtaining strategic and/or
театрі військових дій. Це операції operational information. These are
агентурної розвідки, які human intelligence operations,
проводяться окремо або для conducted independently or in support
підтримки звичайних операцій із of conventional operations, which may
можливим застосуванням use special techniques, equipment,
спеціальних засобів, обладнання, methods or indigenous assets.
методів або власних сил та засобів. [1]
- 6.369 **спеціальні операції** **special operations / opérations**
Військові заходи, які проводяться **spéciales**
спеціально призначеними, Military activities conducted by
організованими, відібраними, specially designated, organized,
підготовленими та оснащеними selected, trained and equipped forces
силами з використанням using unconventional techniques and
спеціальних засобів та видів modes of employment.
бойового застосування.
- 6.370 **співвідношення сил** **force ratio / rapport de forces**
Якісне та кількісне співвідношення The qualitative and quantitative ratio
своїх сил та сил противника у between friendly and hostile forces at a

конкретний час та у визначеному місці. specific time and location.

6.371 спостереження

Систематичне спостереження за повітряно-космічним простором, наземним (надводним) або підземним (підводним) середовищем, населеними пунктами, людьми або фізичними предметами з використанням візуальних, акустичних, електронних, фотографічних чи інших засобів.

surveillance / surveillance

The systematic observation of aerospace, surface or subsurface areas, places, persons, or things, by visual, aural, electronic, photographic, or other means.

6.372 спостереження за полем бою

Систематичне спостереження за районом бойових дій задля своєчасного надання інформації та тактичних розвідданих.

battlefield surveillance / surveillance du champ de bataille

Systematic observation of the battle area for the purpose of providing timely information and combat intelligence.

6.373 спостереження за результатами вогню

Процес визначення відхилень вогню польової або морської артилерії від цілі відносно до лінії “гармата-ціль” за допомогою візуальної оцінки або за допомогою засобів радіотехнічної розвідки для надання необхідної інформації щодо корегування або аналізу вогню.

spotting / observation du tir

A process of determining by visual or electronic observation, deviations of artillery or naval fire from the target in relation to a spotting line for the purpose of supplying necessary information for the adjustment or analysis of fire.

6.374 спостережний пост

Обладнана необхідними засобами зв'язку позиція, з якої здійснюється спостереження, або спрямовується та корегується вогонь, може бути на борту повітряного судна

observation post / poste d'observation

OP
A position from which military observations are made, or fire directed and adjusted, and which possesses appropriate communications; may be airborne.

[1]

- 6.375 сприятлива обстановка** **оперативна** **permissive environment / environnement permissif**
 Обстановка, за якої дружні війська не очікують жодних перешкод для себе або для проведення операцій.
Примітка. Сприятлива оперативна обстановка не обов'язково означає відсутність загрози.
 An environment in which friendly forces anticipate no obstructions to, or interference with, operations.
Note: A permissive environment does not necessarily imply absence of threat.
 [1]
- 6.376 стале функціонування логістики** **logistic sustainment / maintien en puissance logistique**
 Процеси та механізми досягнення стійкості логістичної системи, які полягають у своєчасному забезпеченні військ витратними матеріалами, поповненні втраченого у ході бойових дій та заміні пошкодженого військового майна для підтримки боєздатності військ протягом часу, необхідного для виконання поставлених завдань.
 The process and mechanism by which sustainability is achieved and which consists of supplying a force with consumables and replacing combat losses and noncombat attrition of equipment in order to maintain the force's combat power for the duration required to meet its objectives.
 [1]
- 6.377 стан бойової готовності; СБГ** **state of readiness / état de préparation²**
 Ступінь бойової готовності підрозділу до ведення бойових дій або навчань.
SOR
 The readiness posture of a unit for operations or exercises.
 [1]
- 6.378 стан закінчення операції** **end state / état final**
 Політична та/або військова ситуація, якої необхідно досягти в результаті завершення операції і яка свідчитиме про досягнення поставленої мети.
 The political and/or military situation to be attained at the end of an operation, which indicates that the objective has been achieved.
 [1]
- 6.379 стратегічна концепція** **strategic concept / concept stratégique**
 План дій, прийнятий за результатами оцінювання стратегічної ситуації. Це формулювання дій, які необхідно зробити в цілому, достатньо гнучко, щоб дозволити використання цього при проведенні військових, дипломатичних, економічних,
 The course of action accepted as a result of the estimate of the strategic situation. It is a statement of what is to be done in broad terms sufficiently flexible to permit its use in framing the military, diplomatic, economic, psychological and other measures which stem from it.

психологічних та інших заходів, [1]
які обумовлюються цією
концепцією.

- 6.380 стратегічна мобільність** **strategic mobility / mobilité**
stratégique
Можливість своєчасного та ефективного переміщення сил та пов'язаної з ними логістичної бази на великі відстані. Це може здійснюватись між районами спільних операцій, між регіонами або поза межами відповідальності НАТО. The capability to move forces and their associated logistics in a timely and effective manner over long distances. This could be between joint operations areas, between regions, or beyond NATO's area of responsibility. [1]
- 6.381 стратегічна розвідувальна інформація** **strategic intelligence / renseignement**
stratégique
Розвідувальна інформація, необхідна для формулювання політики, військового планування та надання повідомлень і попереджень про небезпеку на державному та/або міжнародному рівнях. Intelligence required for the formulation of policy, military planning and the provision of indications and warning, at the national and/or international levels. [1]
- 6.382 стратегічне командування** **strategic command / commandement**
stratégique
Організація командування найвищого рівня у військовій командній структурі НАТО. The command organization at the highest level of the NATO military command structure.
Примітка. Існує два стратегічні командування, а саме Союзне командування операціями та Союзне стратегічне командування з трансформації. **Note:** There are two strategic commands, namely, Allied Command Operations and Allied Command Transformation. [1]
- 6.383 стратегічний рівень** **strategic level / niveau stratégique**
Рівень, на якому держава або група держав визначає завдання національної або багатонаціональної безпеки та розгортає національні, зокрема, військові ресурси для досягнення цих цілей. The level at which a nation or group of nations determines national or multinational security objectives and deploys national, including military, resources to achieve them. [1]
- 6.384 стримуючий наступ** **holding attack / action de fixation**
Атака, призначена для утримання противника на позиції, уведення in position, to deceive him as to where

- його в оману щодо реального місця наступу, перешкоджання зміцнюванню своїх сил та/або змушення його до витрачення своїх резервів на неважливих ділянках фронтової смуги. the main attack is being made, to prevent him from reinforcing the elements opposing the main attack and/or to cause him to commit his reserves prematurely at an indecisive location.
[1]
- 6.385 стримуючі дії**
Дії, якими підрозділ, що перебуває під тиском противника, тимчасово утримує свою позицію, сповільнюючи темп наступу противника і завдаючи йому максимальних втрат, як правило, без рішучого вступу в бій. **delaying operation / manoeuvre retardatrice**
An operation in which a force under pressure trades space for time by slowing down the enemy's momentum and inflicting maximum damage on the enemy without, in principle, becoming decisively engaged.
[1]
- 6.386 статус участі підрозділу**
Ступінь зобов'язань будь-якого підрозділу, призначеного та класифікованого як сила, виділена для НАТО. **unit commitment status / état d'engagement d'unité**
The degree of commitment of any unit designated and categorized as a force allocated to NATO.
[1]
- 6.387 супроводження**
Точне та безперервне визначення місцезнаходження цілей за допомогою радіолокаційних, оптичних чи інших засобів. **tracking / poursuite²**
Precise and continuous positionfinding of targets by radar, optical, or other means.
[1]
- 6.388 супроводжувати**
Відобразити або записувати послідовні позиції рухомого об'єкта. **track¹, (v.) / suivre**
To display or record the successive positions of a moving object.
[1]
- 6.389 суцільний загороджувальний вогонь; СЗВ**
Заздалегідь підготовлена вогнева завіса, призначена для запобігання проникненню противника крізь рубежі чи райони оборони. **final protective fire / tir d'arrêt FPF**
An immediately available prearranged barrier of fire designed to impede enemy movement across defensive lines or areas.
[1]

Т

- 6.390 **таблиця ударів та вогню ракетних військ і артилерії** **artillery fire plan table / plan de feux d'artillerie**
 Документ, який містить інформацію про цілі та необхідні дані для їх обстрілу. Вогонь по запланованих цілях ведеться у визначеній часовій послідовності. Обстріл цілей може здійснюватися за запитом, у певний визначений час або у разі потреби. A presentation of planned targets giving data for engagement. Scheduled targets are fired in a definite time sequence. The starting time may be on call, at a prearranged time or at the occurrence of a specific event. [1]
- 6.391 **тактика операції; ТОп** **line of operation / ligne d'opération**
 Напрямок (дій), що поєднує вирішальні умови досягнення мети. LoO A path linking decisive conditions to achieve an objective. [1]
- 6.392 **тактична авіаційна підтримка** **tactical air support / appui aérien**
 Повітряні операції, які проводяться у взаємодії зі сухопутними силами, та надають безпосередню підтримку наземним та морським операціям. **tactique** Air operations carried out in coordination with surface force and which directly assist land or maritime operations. [1]
- 6.393 **тактична концепція** **tactical concept / concept tactique**
 Ідея, яка, у широкому розумінні, є загальною основою для подальшої розробки тактичної доктрини. A statement, in broad outline, which provides a common basis for future development of tactical doctrine. [1]
- 6.394 **тактичне командування; ТкК** **tactical command / commandement**
 Повноваження, делеговані командирові для призначення завдань військам під його командуванням для виконання завдання, поставленого вищим командуванням. **tactique** **TACOM** The authority delegated to a commander to assign tasks to forces under his command for the accomplishment of the mission assigned by higher authority. [1]
- 6.395 **тактичне попередження** **tactical warning / alerte tactique**
 Попередження про те, що локальна атака противника неминуча. Таке попередження може надійти у будь-який час від виявлення A notification that a local enemy attack is imminent. This notification may occur at any time from the indication of a probable attack until just prior to

- ймовірної атаки незадовго до того, як ціль почне наносити удар або атакувати. the target being struck or engaged. [1]
- 6.396 **тактичне управління; ТкУ** **tactical control / contrôle tactique**
 Деталізоване і, зазвичай, локальне **TACON**
 управління та контроль руху або The detailed and, usually, local
 маневрів, необхідне для виконання direction and control of movements or
 місій або поставлених завдань. manoeuvres necessary to accomplish
 missions or tasks assigned.
 [1]
- 6.397 **тактичний захист** **tactical security / sûreté²**
 Під час проведення операцій – In operations, the measures necessary
 заходи, які проводяться для to deny information to the enemy and
 блокування збору інформації to ensure that a force retains its
противником та забезпечення freedom of action and is warned or
 силам свободи дій і для protected against an unexpected
 попередження або захисту encounter with the enemy or an attack.
 підрозділів від несподіваного
 зіткнення з противником чи
 нападу.
- 6.398 **тактичний позивний** **tactical call sign / indicatif d'appel**
 Позивний, який ідентифікує **tactique**
 тактичне командування або засіб A call sign which identifies a tactical
 тактичного зв'язку. command or tactical communication
 facility.
 [1]
- 6.399 **тактичний рівень; ТкР** **tactical level / niveau tactique**
 Рівень, на якому відбувається The level at which activities, battles
 планування дій, проведення боїв та and engagements are planned and
 ведення обстрілу для виконання executed to accomplish military
 військових завдань, поставлених objectives assigned to tactical
 тактичним угрупованням і formations and units.
 підрозділам.
- 6.400 **тактичний центр управління** **tactical air control centre / centre de**
повітряним рухом; ТЦУП **contrôle aérien tactique**
 Основна база (наземна або **TACC**
 корабельна), з якої здійснюється The principal air operations installation
 управління діями всіх повітряних (land or ship based) from which all
 суден та оповіщенням операцій aircraft and air warning functions of
 тактичної авіації. tactical air operations are controlled.

- 6.401 **тактичні повітряні сили**
Повітряні сили, яким доручено проводити тактичні повітряні операції у взаємодії із наземними або морськими силами.
- tactical air force / force aérienne tactique**
An air force charged with carrying out tactical air operations in coordination with ground or naval forces.
- 6.402 **термінал вивантаження (висадки)**
Морський порт, аеропорт або залізнична станція, де особовий склад, обладнання та / або запаси вивантажуються з транспортного засобу.
- port of debarkation / port de débarquement**
port of disembarkation (admitted)
A seaport, airport or railhead where personnel, equipment and/or stocks are unloaded from a means of transport.
- 6.403 **термінал завантаження (посадки); ТЗП**
Морський порт, аеропорт або залізнична станція, де особовий склад, обладнання та / або запаси завантажуються на транспортні засоби.
- port of embarkation / port d'embarquement**
POE
A seaport, airport or railhead where personnel, equipment and/or stocks are loaded onto a means of transport.
[1]
- 6.404 **технічний аналіз**
Під час дешифрування зображень – точний опис деталей зображення.
- technical analysis / analyse technique**
In imagery interpretation, the precise description of details appearing on imagery.
[1]
- 6.405 **тиловий ешелон**
Підрозділи і частини угруповання, присутність яких у районі виконання завдання на цей час не вимагається.
- rear echelon / échelon arrière**
Elements of a force which are not required in the objective area.
[1]
- 6.406 **тиловий район; ТилР**
Для будь-якого окремого з'єднання – район, що простягається вперед від свого тилового рубежу до задньої межі зони відповідальності наступного командування нижчого рівня.
Примітка. Ця територія, в першу чергу, призначена для виконання завдань забезпечення бойових підрозділів.
- rear area / zone arrière**
RA
For any particular command, the area extending forward from its rear boundary to the rear of the area of responsibility of the next lower level of command. **Note:** This area is provided primarily for the performance of combat service support functions.
[1]

- 6.407 **точка перепорядкування; ТВп** **release point¹ / point de dislocation RP**
 Під час наземного пересування – чітко визначена точка на маршруті, на якій підрозділи, що складають колони, повертаються під керівництво своїх командирів і кожен підрозділ продовжує рухатися до свого пункту призначення.
 In road movements, a welldefined point on a route at which the elements composing a column return under the authority of their respective commanders, each one of these elements continuing its movement towards its own appropriate destination.
 [1]
- 6.408 **точка зв'язку** **contact point² / point de jonction²**
 У повітряних операціях – контрольна точка, в якій командир здійснює радіозв'язок із органом контролю повітряного руху.
 In air operations, the position at which a mission leader makes radio contact with an air control agency.
 [1]
- 6.409 **точка контакту** **contact point¹ / point de jonction¹**
 У наземному бою – точка, що легко ідентифікується на місцевості, в якій мають зустрітися дві або більше бойові одиниці.
 In land warfare, a point on the terrain, easily identifiable, where two or more units are required to make contact.
 [1]
- 6.410 **точка приземлення** **point of impact¹ / point d'atterrissage¹**
 Точка в зоні викидання, в якій очікується приземлення першого парашутиста або падіння вантажу.
 The point on the drop zone where the first parachutist or air dropped cargo item lands or is expected to land.
 [1]
- 6.411 **точка прийняття рішення** **decision point / point de prise de décision**
 Точка у просторі та часі, визначена під час планування, в якій командир повинен прийняти рішення щодо конкретного порядку (подальших) дій.
 A point in space and time, identified during the planning process, where it is anticipated that the commander must make a decision concerning a specific course of action.
 [1]
- 6.412 **траєкторія польоту** **flight path / trajectoire de vol**
 Лінія, що зв'язує послідовні позиції, які займав або мав займати літальний апарат, ракета чи космічний апарат, коли рухався в повітрі чи космосі.
 The line connecting the successive positions occupied, or to be occupied, by an aircraft, missile or space vehicle as it moves through air or space.
 [1]

У

- 6.413 **умовний противник; УмП**
Сили, що виконують роль противника в ході навчань НАТО.
opposing forces / forces d'opposition OPFOR
Those forces used in an enemy role during NATO exercises.
[1]
- 6.414 **управління кадрами**
Способи управління особовим складом для забезпечення найбільш ефективного та економічного використання наявного особового складу.
manpower management / gestion du personnel
The means of manpower control to ensure the most efficient and economical use of available manpower.
[1]
- 6.415 **управління перевезеннями**
Процес планування, маршрутизації, складання графіків та управління особовим складом і рухом вантажів маршрутами комунікацій.
movement control¹ / mouvements et transports
The planning, routing, scheduling and control of personnel and cargo movements over lines of communication.
[1]
- 6.416 **управління ризиками; УпР**
Процес виявлення, оцінювання та стримування ризиків, спричинених умовами проведення операції, та ухвалення обґрунтованих рішень для врівноваження можливих наслідків ризику та загального корисного результату операції.
risk management / gestion des risques RM
The process of identifying, assessing, and controlling risk arising from operational factors, and making informed decisions that balance risk cost with mission benefits.
[1]
- 6.417 **ухилення**
Заходи, вжиті для уникнення або відриву від військових підрозділів противника чи потенційного противника.
evasion / évacion²
Measures taken either to avoid or escape detection, or to break contact with a hostile or potentially hostile unit.
[1]

Ф

- 6.418 **фаза місяця**
Час, що пройшов від останнього
age of moon / âge de la lune
The elapsed time, usually expressed in

нового місяця, – як правило, days, since the last new moon.
визначається в добах.

- 6.419 фізична безпека** **physical security / sécurité physique**
Ця складова безпеки стосується фізичних заходів, призначених для захисту особового складу, запобігання несанкціонованому доступу до обладнання, установок, матеріалів та документів, а також для захисту їх від шпигунства, диверсії, пошкодження та викрадення. That part of security concerned with physical measures designed to safeguard personnel, to prevent unauthorized access to equipment, installations, material and documents, and to safeguard them against espionage, sabotage, damage, and theft. [1]
- 6.420 флангова сторожова застава** **flank guard / flanc-garde**
Підрозділ захисту, що діє на фланзі військ (сил), що пересуваються чи розміщуються на місці, для їх захисту від наземного спостереження ворогом, ведення вогню прямим наведенням та нападу зненацька. A security element operating to the flank of a moving or stationary force to protect it from enemy ground observation, direct fire, and surprise attack. [1]
- 6.421 формуляр цілей** **target list / liste d'objectifs list of targets**
Таблиця даних, підтверджених або ймовірних цілей, що зберігаються будь-яким органом управління для інформування та планування вогневої підтримки. A tabulation of confirmed or suspected targets maintained by any echelon for information and fire support planning purposes. [1]
- 6.422 формуляр цілі** **target folder / dossier d'objectifs**
Каталог, в якому містяться розвідувальні дані та пов'язані матеріали, підготовлені для планування та виконання дій проти конкретної цілі. A folder containing target intelligence and related materials prepared for planning and executing action against a specific target. [1]
- 6.423 фронтальна атака** **frontal attack / attaque frontale**
Наступальний маневр, протягом якого головний удар здійснюється у фронт сил противника. An offensive manoeuvre in which the main action is directed against the front of the enemy forces. [1]
- 6.424 функціональне командування** **functional command /**
Організація командування **commandement fonctionnel**

військами, яка будується на основі військових функцій, а не адміністративно-територіального поділу.

A command organization based on military functions rather than geographic areas.
[1]

Ц

- 6.425 **центр тяжіння; ЦТж**
Первинне джерело влади, яке надає учасникові політичного процесу силу, свободу дій і / або волю до боротьби
- centre of gravity / centre de gravité**
CoG
The primary source of power that provides an actor its strength, freedom of action and/or will to fight.
[1]
- 6.426 **цивільно-військове співробітництво; ЦВС**
Спільна діяльність, що передбачає комплекс спроможностей, невід’ємною частиною яких є підтримка виконання цілей місії і які дозволяють командованню НАТО ефективно брати участь у широкому спектрі цивільно-військової взаємодії з різними невійськовими суб’єктами та організаціями.
- civil-military cooperation / coopération civilo-militaire**
CIMIC
CMC (deprecated)
A joint function comprising a set of capabilities integral to supporting the achievement of mission objectives and enabling NATO commands to participate effectively in a broad spectrum of civil-military interaction with diverse non-military actors.
[1]
- 6.427 **цілевказання**
Призначення конкретної цілі відповідній системі озброєння.
- target designation / désignation d’objectif**
The act of assigning a target to a weapon system.
[1]
- 6.428 **ціль**
Район, споруда, об’єкт, особа або група людей, проти яких можуть бути застосовані летальні та нелетальні засоби для того, щоб викликати певні психологічні чи фізичні наслідки.
Примітка. Термін “особа” також охоплює менталітет людини, процеси мислення, погляди та поведінку.
- target¹ / objectif²**
Tgt
An area, structure, object, person or group of people against which lethal or non-lethal capability can be employed to create specific psychological or physical effects.
Note: The term ‘person’ also covers their mindset, thought processes, attitudes and behaviours.
[1]
- 6.429 **ціль за викликом**
- on-call target / tir à la demande**

- Під час надання артилерійської та морської вогневої підтримки – запланована ціль, на яку за викликом переноситься вогонь.
- In artillery and naval fire support, a planned target other than a scheduled target on which fire is delivered when requested.
[1]
- 6.430 ціль за розкладом**
Під час надання артилерійської та морської вогневої підтримки – планова ціль, вогонь по якій має відкриватися у певний час.
- scheduled target / tir à l'horaire**
In artillery and naval fire support, a planned target on which fire is to be delivered at a specific time.
[1]
- 6.431 ціль операції; ЦОп**
Чітко визначена та досяжна мета військової операції, наприклад, захоплення об'єкта місцевості, придушення сил чи засобів противника, або досягнення іншого бажаного дуже важливого результату відповідно до плану командира, та на виконання якого спрямована операція.
- objective / objectif¹**
Obj
A clearly defined and attainable goal for a military operation, for example seizing a terrain feature, neutralizing an adversary's force or capability or achieving some other desired outcome that is essential to a commander's plan and towards which the operation is directed.
[1]
- 6.432 “ціль уражено”; ЦУр**
Вираз для зв'язку, який вказує, що корегування/ пристрілювання задовільне, а вогневе ураження – ефективно.
- fire for effect² / tir d'efficacité²**
FFE
Term in a call for fire to indicate the adjustment/ranging is satisfactory and fire for effect is desired.
[1]
- 6.433 цільова аудиторія**
Особа або група людей, обраних для впливу або атаки силами та засобами психологічних операцій.
- target audience / audience-cible**
An individual or group selected for influence or attack by means of psychological operations.
[1]

Ч

- 6.434 час “У”**
В аеромобільних операціях – час, коли перший вертоліт першої хвилі відлітає або повинен відлетіти від пункту збору.
- Y-hour / heure Y**
In airmobile operations, the time at which the first helicopter in the first wave departs or is due to depart the pick-up point.
[1]

- 6.435 час “Л”**
 У амфібійних або аеромобільних операціях – час, коли перший вертоліт штурмової хвилі приземлиться або має приземлитися в районі висадки.
L-hour / heure L
 In amphibious or airmobile operations, the time at which the first helicopter of a heliborne assault wave touches down or is due to touch down in the landing zone.
 [1]
- 6.436 час “П”**
 Під час проведення повітряно-десантних операцій – час, коли підрозділ досягає або вже має перебувати над місцем приземлення для початку операції.
P-hour / heure P
 In airborne operations, the time at which the lead parachute element arrives or is due to arrive over the point of impact to begin operations.
 [1]
- 6.437 час “Ч”**
 Визначений час, коли:
 1) починається або має початися операція чи навчання;
 2) передовий підрозділ під час наступу має перетнути рубіж переходу в атаку;
 3) перша хвиля висадки вийде або має вийти на узбережжя (у морських десантних операціях).
H-hour¹ / heure H¹
 The specific time at which an operation or exercise commences or is due to commence.
H-hour² / heure H²
 The time at which the line of departure is or is due to be crossed by the leading element in an attack.
H-hour³ / heure H³
 In amphibious operations, the time at which the first waterborne wave of an amphibious assault lands or is due to land on a beach.
 [1]
- 6.438 час за Грінвічем**
 Середній час за Грінвічем.
zulu time / heure zulu
 Greenwich Mean Time.
 [1]
- 6.439 час появи літака над ціллю; ЧПЛ**
 Час, коли повітряне судно атакує або фотографує ціль.
time on target¹ / heure sur l’objectif¹
TOT
 Time at which aircraft are scheduled to attack or photograph a target.
 [1]
- 6.440 час готовності**
 Час, який сформований, оснащений та підготовлений підрозділ витрачає на переведення у стан готовності до виконання завдань. Розрахунок часу залежить
readiness time / délai de préparation
 The time within which a unit can be made ready to perform the tasks for which it has been organized, equipped and trained. This time is amplified or

- від кількості особового складу, матеріально-технічного забезпечення та рівня підготовки. measured by indicators of the unit's current personnel, materiel and training state. It does not include transit time.
[1]
- 6.441 час проходження колони** **pass time / durée d'écoulement**
Під час перевезення автотранспортом – відрізок часу, між моментами, коли перший та останній автотранспортний засіб проходять одну й ту ж точку. In road transport, the time that elapses between the moment when the leading vehicle of a column passes a given point and the moment when the last vehicle passes the same point.
[1]
- 6.442 час розчищення дороги** **road clearance time / durée d'encombrement**
Загальний час, потрібний колоні для об'їзду та розчищенню ділянки дороги. The total time a column requires to travel over and clear a section of the road.
[1]
- 6.443 час удару по групі цілей; ЧУГ** **time on target²/ heure sur l'objectif²**
Під час проведення всіх видів операцій крім повітряних – час першого вогневого впливу на групи цілей. **TOT** In other than air operations, the time of the first weapons effect on the target groups.
[1]
- 6.444 час удару по зоні цілей; ЧУЗ** **time on target³ / heure sur l'objectif³**
Під час проведення узгоджених морських операцій – час підльоту першої боеголовки до визначеної зони цілей. **TOT** In coordinated maritime operations, the time of arrival of the first warhead in a specified target area.
[1]
- 6.445 чинний наказ** **standing order / ordre permanent**
Введений в дію наказ, який залишається чинним до моменту зміни чи скасування. A promulgated order which remains in force until amended or cancelled.
[1]

Ш

- 6.446 шар операції** **operation overlay / calque d'opération**
Прозорий шар [на дисплеї], що висвітлює інформацію про розташування, чисельність, схеми An overlay showing information such as the location, size, scheme of

- маневру та ведення вогню своїми військами, залученими до проведення операції, та, можливо, місця розташування, ймовірні пересування сил противника. manoeuvre and fires of friendly forces involved in an operation, and possibly the locations and the predicted movements of enemy forces. [1]
- 6.447 шар цілей**
Прозорий шар [на дисплеї], накладений на певну схему, карту, малюнок, трасування чи інше зображення, який показує розташування цілей та їхні умовні номери. Шар накладення цілей також може відобразити межі між маневруючими підрозділами, цілями та передовими бойовими порядками своїх військ. **target overlay / calque d'objectifs**
A transparent sheet which, when superimposed on a particular chart, map, drawing, tracing or other representation, depicts target locations and designations. The target overlay may also show boundaries between manoeuvre elements, objectives and friendly forward dispositions. [1]
- 6.448 швидкострільність**
Кількість пострілів, здійснених зі зброї за хвилину. **rate of fire / cadence de tir**
The number of rounds fired per weapon per minute. [1]
- 6.449 швидкострільність при тривалому веденні вогню**
Фактичний темп стрільби зі зброї упродовж необмеженого проміжку часу без сильного перегріву. **sustained rate of fire / cadence normale de tir**
Actual rate of fire that a weapon can continue to deliver for an indefinite length of time without seriously overheating. [1]
- 6.450 штаб**
У військовій частині – група військовослужбовців та / або цивільного персоналу, яка допомагає командирі. **staff / état-major**
In a military organization, a group of military and/or civilian personnel assisting a commander. [1]
- 6.451 штатна чисельність**
Кількість підготовленого особового складу, обладнання, озброєння та воєнної техніки, необхідних для виконання підрозділом завдань за призначенням. **organizational strength / potential organisationnel**
The number of trained personnel, facilities and the amount of materiel required to perform a unit's assigned mission. **Note:** The organizational strength of a unit may change in response to changing situations and mission requirements.
- Примітка.** Штатна чисельність підрозділу може змінюватися залежно

від ситуації та потреб, пов'язаних із [1]
виконанням завдання.

6.452 штурм

Вирішальний момент атаки, перехід до рукопашного бою з противником.

assault¹ / assaut¹

The climax of an attack; closing with the enemy in hand-to-hand fighting. [1]

6.453 штурмовий ешелон

Частина військ, призначена для першого удару по району цілі.

assault echelon / échelon d'assaut

The element of a force which is scheduled for initial assault on the objective area. [1]

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК (українська мова)

авангард	6.1
агент	6.3
аналіз місцевості	6.6
аналіз об'єктів (цілей)	6.7
аналіз оперативний	6.210
аналіз технічний	6.404
ар'єргард	6.8,6.9
атака підготовлена заздалегідь	6.115
атака у фланг	6.11
атака фронтальна	6.423
аудиторія цільова	6.433
база	6.12
база передова	6.243
безпека	6.13
безпека застосування військ (сил)	6.14
безпека фізична	6.419
боєголовка	6.21
боєприпаси вибухові	6.43
боєстійкість	6.23
боротьба радіоелектронна	6.307
варіант дій	6.36
вбитий у бою	6.37
введення до складу	6.38
взаємодія	6.39
взаємосумісність	6.40

взаємосумісність підрозділів	6.41
вибір цілей та засобів ураження	6.42
виведення	6.44
виклик вогню	6.46
виліт	6.47
вимоги до розвідувальних даних	6.48
висадка (вивантаження) з корабля	6.51
висадка морського десанту	6.52
вихід просочуванням	6.53
відведення військ	6.54
відволікання	6.55
відхід	6.57
війська (сили) боєготові	6.22
війська гарнізону	6.59
війська НАТО розгорнуті	6.340
вогонь для цілевказання	6.67
вогонь за розкладом	6.68
вогонь загороджувальний суцільний	6.389
вогонь зведений	6.127
вогонь зі спостереженням	6.70
вогонь із закритих позицій	6.69
вогонь на придушення	6.72
вогонь на сковування	6.71
вогонь на ураження	6.73
вогонь неспостережуваний	6.189
вогонь оборонний	6.199

вогонь підтримувальний	6.256
вогонь плановий	6.261
вогонь пристрілювальний	6.295
вогонь прямим наведенням	6.74
вогонь розосереджений	6.343
встановлення миру	6.76
втрата небойова	6.185
втрати бойові	6.34
геопросторовий	6.77
година “Т”	6.79
готовий до бою	6.84
готовність бойова повна	6.269
готовність оперативна	6.203
гра військова	6.60
група ВМС оперативно-тактична	6.212
група оперативно-тактична	6.211
група ударна авіаційна об’єднана	6.192
група управління тактичною авіацією	6.85
групування цілей	6.87
дальність стрільби максимальна	6.166
дальнометрія	6.91
дані про цілі розвідувальні	6.339
дані розвідувальні	6.338
дані розвідувальні бойові	6.35
дата виконання	6.92
делегування управління	6.93
день “Т”	6.94

десант морський	6.176
дефектація	6.95
дистанція	6.97, 6.98
дії стримуючі	6.385
діяльність підривна	6.252
дозор	6.100
дозор розвідувальний	6.336
доповідь оперативна	6.204
доповідь про обстановку	6.101
допомога гуманітарна	6.88
дорога з обмеженим доступом	6.103
дорога із регульованим рухом	6.104
дорога рокадна	6.347
досьє цілей	6.105
доукомплектування	6.106
евакуація некомбатантів	6.108
екран маскувальний	6.169
ешелон десанту другий	6.107
ешелон наступний	6.182
ешелон тиловий	6.405
ешелон штурмовий	6.453
єдність зусиль	6.111
забезпечення військ інженерне	6.146
забезпечення тилове бойове	6.28
завдання бойове	6.26
завіса вогнева	6.62
завіса димова	6.96

загін	6.113
загін передовий	6.244
загородження	6.114
задача бойова	6.25
зайняття позиції	6.116
заміна підрозділу на позиції	6.117
запас ходу	6.118
запит-вимога	6.119
застава сторожова флангова	6.420
захват цілі	6.121
захист військ	6.122
захист тактичний	6.397
заходи безпеки	6.124
заходи протимінні подальші	6.273
зачищення району	6.125
зближення з противником	6.126
зведення розвідувальне	6.335
зміцнення миру	6.129
знешкодження вибухових боєприпасів	6.130
зона відповідальності	6.131
зона вогню	6.132
зона десантування	6.133
зона захищена	6.123
зона контролю повітряного простору	6.134
зона обмеження польотів	6.136
зона обмеженого доступу	6.137
зона обмежень	6.135

зона потенційної загрози	6.138
зона розвідки визначена	6.45
зона розділу	6.139
зона удару	6.141
зона ураження	6.140
зона, вільна від загороджень	6.142
зосередження	6.143
зусилля основні	6.228
імовірність ураження	6.144
імплементация	6.145
інформація оперативного рівня розвідувальна	6.333
інформація розвідувальна стратегічна	6.381
інформація тактичного рівня розвідувальна	6.334
карта обстановки	6.148
керівник місії	6.149
команда	6.151
командування оперативне	6.207
командування повне	6.270
командування стратегічне	6.382
командування тактичне	6.394
командування функціональне	6.424
комунікації	6.154
конвой головний	6.80
контратака	6.155
контррозвідка	6.157
концепція стратегічна	6.379
концепція тактична	6.393

коридор повітряний	6.266
край передній району бойових дій	6.241
країна, що приймає	6.159
лінія передова своїх військ	6.242
лінія розмежування	6.163
логістика	6.164
маневр обхідний	6.201
маневр оманливий	6.202
марш на зближення	6.167
маршрут	6.168
маршрут вільний	6.61
маршрут забезпечення головний	6.81
маршрут контрольований	6.156
межа вогню	6.170
межі вогню просторові	6.298
миротворчість	6.171
мистецтво оперативне	6.208
місце збору	6.172
місце зустрічі сил	6.173
мобільність	6.174
мобільність стратегічна	6.380
момент вирішальний	6.50
навантаження корисне	6.158
наказ бойовий	6.29
наказ із логістики	6.179
наказ на пересування	6.180
наказ попередній	6.279

наказ чинний	6.445
наступ “з ходу”	6.181
наступ стримуючий	6.384
начальник органу контролю повітряного простору	6.184
нейтралізація мін	6.187
номер цілі	6.190
норма добового постачання	6.191
норма постачання добова	6.99
об’єкт (розвідки)	6.194
обізнаність про обстановку	6.195
обмеження руху	6.196
оборона “з ходу”	6.197
оборона ешелонована	6.110
оборона пасивна	6.236
оборона позицій	6.198
оборона протиповітряна	6.300
оборона протиповітряна сил флоту	6.301
обстановка оперативна	6.205
обстановка оперативна сприятлива	6.375
обстріл в глибину	6.200
операції з підтримки	6.213
операції з тактичних повітряних перевезень	6.214
операції спеціальні	6.369
операція	6.215
операція відкрита	6.56
операція гуманітарна	6.89
операція з підтримки миру	6.216

операція за викликом	6.217
операція за наказом	6.218
операція морська десантна	6.175
операція об'єднана союзна	6.367
операція повітрянодесантна	6.267
операція психологічна	6.304
операція тактичної авіації	6.219
організація позицій	6.223
ордер	6.224
орієнтир	6.225
орієнтир для десантування	6.226
офіцер управління тактичної авіації	6.229
охоплення	6.230
охоронення	6.231
оцінювання бойових пошкоджень	6.232
оцінювання логістичного забезпечення	6.234
оцінювання пошкоджень	6.233
патруль	6.237
патруль бойовий	6.30
перевага в повітрі	6.238
перегрупування	6.240
переміщення	6.246
переслідування	6.247
пересування адміністративне	6.5
пересування перебіжками	6.248
пересування повністю сплановане	6.271
перехоплення ініціативи	6.249

перешкода	6.239
перешкода для руху	6.250
підготовка атаки вогнева	6.63
підкріплення	6.251
підрозділ	6.253
підрозділ моторизований	6.177
підрозділ навмисно залишений	6.178
підтвердження відповідності	6.254
підтримка	6.255
підтримка авіаційна	6.2
підтримка авіаційна безпосередня	6.16
підтримка авіаційна негайна	6.186
підтримка авіаційна непряма	6.188
підтримка авіаційна тактична	6.392
підтримка безпосередня	6.18
підтримка ближня	6.19
підтримка бойова	6.24
підтримка вогнева	6.64
підтримка вогнева безпосередня	6.17
підтримка вогнева глибока	6.78
підтримка гуманітарна	6.90
підтримка загальна	6.112
підтримка логістична	6.165
план вогневого ураження	6.258
план ескізний	6.109
план забезпечення	6.259

план операції	6.260
планування операцій	6.263
побудова військ	6.265
побудова бойового порядку	6.264
повітряні сили тактичні	6.401
повітрянодесантний	6.268
подавити	6.272
позивний	6.275
позивний голосовий	6.83
позивний тактичний	6.398
позиція блокуюча	6.20
позиція для атаки	6.276
позиція панівна	6.235
полігон	6.277
попадання пряме	6.303
попередження про передислокацію	6.278
попередження тактичне	6.395
поранений у бою	6.280
порядок бойовий	6.31
порядок вогню зі спостереженням	6.281
порядок дій встановлений	6.75
порядок оперативного підпорядкування	6.282
порядок підпорядкування	6.283
порядок похідний(“колона”)	6.287
посадка	6.284
пост спостережний	6.374
постановка завдань	6.285

потенціал бойовий	6.32
потреба оперативна	6.206
потрібні сили	6.286
потужність вогнева	6.65
пошук і рятування	6.288
правила застосування сили	6.289
предмети постачання	6.290
придавання	6.292
приданий для підтримки	6.291
прикриття вогневе	6.66
примушення до миру	6.293
принципи бойового застосування тактичної авіації	6.294
пристрій вибуховий саморобний	6.355
проникнення	6.296
прорив	6.297
пророблення проходів планомірне	6.262
простір бойовий	6.33
противник	6.299
противник умовний	6.413
проходження крізь бойові порядки	6.302
пункт ключовий	6.150
пункт командний	6.152
пункт опорний	6.221
пункт розподілу	6.305
радіус безпеки	6.310
радіус дії	6.311
район висадки з моря	6.312

район висадки з повітря	6.313
район дій	6.314
район збору	6.315
район зосередження	6.316
район критично важливий	6.161
район оборони	6.317
район очікування	6.318
район спільних операцій	6.319
район тиловий	6.406
район цілі	6.320
рейд	6.321
рекогносцировка	6.322
реперна точка пристрілювання	6.323
рівень контролю озброєння	6.324
рівень стратегічний	6.383
рівень тактичний	6.399
рішення на операцію (бій)	6.325
розвиток наступу	6.326
розвиток успіху	6.327
розвідка агентурна	6.4
розвідка боєм	6.328
розвідка вогнем	6.329
розвідка з відкритих джерел	6.330
розвідка маршруту	6.331
розвідка науково-технічна	6.183
розвідка органів безпеки	6.332
розвідка радіоелектронна	6.308

розвідка радіотехнічна	6.309
розвідка спеціальна та спостереження	6.368
розмінування	6.341
розмінування маршруту	6.342
розподіл цілей	6.344
розподілення поранених	6.345
розпорядження бойове	6.27
розрізнення цілей	6.346
рубіж доповіді	6.348
рубіж координації вогневої підтримки	6.349
рубіж переходу в атаку	6.350
рубіж початку висадки	6.351
рубіж регулювання	6.352
рубіж старту	6.353
руйнування	6.354
сектор ведення вогню	6.356
сектор обстрілу	6.357
сертифікація	6.358
сигнал візуальний	6.58
сила смертоносна	6.366
сили підкріплення	6.360
сили підтримки миру	6.359
система авіаційна безпілотна	6.15
система зв'язку командування та управління	6.361
система інформаційна	6.147
система озброєння	6.362
система умовних позначень піктографічна	6.257

система управління тактичною авіацією	6.363
системи зв'язку та інформаційні системи	6.364
скат зворотний	6.128
служби безпеки	6.365
співвідношення сил	6.370
співробітництво цивільно-військове	6.426
спостереження	6.371
спостереження за полем бою	6.372
спостереження за результатами вогню	6.373
спостерігач передовий	6.245
стан бойової готовності	6.377
стан закінчення операції	6.378
статус участі підрозділу	6.386
структура організаційно-штатна	6.222
супроводження	6.387
супроводжувати	6.388
таблиця ударів та вогню ракетних військ і артилерії	6.390
тактика операції	6.391
термінал вивантаження (висадки)	6.402
термінал завантаження (посадки)	6.403
точка зв'язку	6.408
точка контакту	6.409
точка опорна	6.220
точка перепорядкування	6.407
точка приземлення	6.410
точка прийняття рішення	6.411
траєкторія польоту	6.412

удар випереджувальний	6.49
удар головний	6.82
удар допоміжний	6.102
удар основний	6.227
управління кадрами	6.414
управління оперативне	6.209
управління перевезеннями	6.415
управління ризиками	6.416
управління тактичне	6.396
установка пускова	6.306
ухилення	6.417
фаза місяця	6.418
формуляр цілей	6.421
формуляр цілі	6.422
функціонування логістики стале	6.376
центр тяжіння	6.425
центр управління повітряним рухом тактичний	6.400
цикл розвідувальний	6.337
цілевказання	6.427
цілевказівник лазерний	6.162
ціль	6.428
ціль (артилерійська)	6.10
ціль групова	6.86
ціль за викликом	6.429
ціль за розкладом	6.430

ціль запланована	6.120
ціль комплексна	6.153
ціль критично важлива	6.160
ціль операції	6.431
ціль позапланова	6.274
ціль уражено	6.432
час “У”	6.434
час “Л”	6.435
час “П”	6.436
час “Ч”	6.437
час готовності	6.440
час за Грінвічем	6.438
час появи літака над ціллю	6.439
час проходження колони	6.441
час розчищення дороги	6.442
час удару по групі цілей	6.443
час удару по зоні цілей	6.444
чисельність штатна	6.451
шар операції	6.446
шар цілей	6.447
швидкострільність	6.448
швидкострільність при тривалому веденні вогню	6.449
штаб	6.450
штаб об’єднаний	6.193
штурм	6.452

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК (англійська мова)

administrative movement	6.5
administrative order	6.179
administrative plan	6.259
advance force	6.244
advance to contact	6.126
advanced base	6.243
advanced guard	6.1
adversary	6.299
age of moon	6.418
agent	6.3
air corridor	6.266
air defence	6.300
air superiority	6.238
air support	6.2
airborne operation	6.267
airborne	6.268
airspace control area	6.134
airspace control authority	6.184
allied joint operation	6.367
amphibious assault	6.52
amphibious force	6.176
amphibious operation	6.175
anti-air warfare	6.301
approach march	6.167
area of interest	6.138
area of operations	6.314

artillery fire plan table	6.390
assault echelon	6.453
assault	6.452
assembly area	6.315
assign	6.38
attach	6.292
attack position	6.276
barrage fire	6.62
barrier	6.114
barrier restricted area	6.142
base	6.12
battle casualty	6.34
battle damage assessment	6.232
battlefield surveillance	6.372
battlespace	6.33
blocking position	6.20
boundary	6.163
call for fire	6.46
call sign	6.275
centre of gravity	6.425
certification	6.358
chain of command	6.283
checkpoint	6.220
civil-military cooperation	6.426
close air support	6.16
close support	6.19
close supporting fire	6.17

column formation	6.287
combat intelligence	6.35
combat patrol	6.30
combat power	6.32
combat service support	6.28
combat support	6.24
command and control communication system	6.361
command post	6.152
communication and information systems	6.364
concept of operations	6.325
contact point	6.408, 6.409
counter-attack	6.155
counter-intelligence	6.157
course of action	6.36
covering fire	6.66
damage assessment	6.233
debarkation	6.51
decision point	6.411
decisive point	6.50
deep supporting fire	6.78
defence area	6.317
defence in depth	6.110
defensive fire	6.199
delaying operation	6.385
deliberate attack	6.115
deliberate breaching	6.262
demining	6.341

demolition	6.354
demonstration	6.202
deployment	6.240, 6.246, 6.264
despatch route	6.104
detachment	6.113, 6.151
direct fire	6.74
direct support	6.18
distributed fire	6.343
distribution point	6.305
diversion	6.55
drop zone	6.133
electronic intelligence	6.309
electronic warfare	6.307
embarkation	6.284
end state	6.378
envelopment	6.230
evasion	6.417
exfiltration	6.53
exploitation	6.326, 6.327
explosive ordnance	6.43
explosive ordnance disposal	6.130
extraction	6.44
field of fire	6.140
field of vision	6.357
final protective fire	6.389
fire for effect	6.73, 6.432

fire plan	6.258
fire support	6.64
fire support coordination line	6.349
fire power	6.65
flank guard	6.420
flanking attack	6.11
flight path	6.412
follow-on echelon	6.107
follow-on mine countermeasures	6.273
follow-up echelon	6.182
force interoperability	6.41
force protection	6.122
force ratio	6.370
force rendezvous	6.173
force support engineering	6.146
forces in being	6.22
formation	6.224, 6.265
forward edge of the battle area	6.241
forward line of own troops	6.242
forward observer	6.245
fragmentary order	6.27
frontal attack	6.423
full command	6.270
fully planned movement	6.271
functional command	6.424
garrison force	6.59
general support	6.112

geospatial	6.77
hasty attack	6.181
hasty defence	6.197
H-hour	6.437
high pay-off target	6.160
holding attack	6.384
host nation	6.159
human intelligence	6.4
humanitarian aid	6.88
humanitarian assistance	6.90
humanitarian operation	6.89
immediate air support	6.186
immediate operational readiness	6.269
impact area	6.141
implementation	6.145
improvised explosive device	6.355
in support of	6.291
indirect air support	6.188
indirect fire	6.69
infiltration	6.296
information requirement	6.48
information system	6.147
in-place force	6.340
intelligence	6.338
intelligence cycle	6.337
intelligence estimate	6.335
interoperability	6.40

joint air attack team	6.192
joint fires	6.127
joint operations area	6.319
joint staff	6.193
key point	6.150
key terrain	6.235
kill probability	6.144
killed-in-action casualty	6.37
landing area	6.312, 6.313
laser designator	6.162
lateral route	6.347
launching site	6.306
leapfrog	6.248
lethal force	6.366
L-hour	6.435
liaison	6.39
limit of fire	6.170, 6.298
limited access route	6.103
line of departure	6.350, 6.351
line of operation	6.391
lines of communications	6.154
logistic assessment	6.234
logistic assistance	6.165
logistic sustainment	6.376
logistics	6.164
main attack	6.82, 6.227
main convoy	6.80

main effort	6.228
main supply route	6.81
manoeuvre	6.249
manpower management	6.414
marking fire	6.67
mass	6.143
maximum range	6.166
mission commander	6.149
mission report	6.204
mission	6.25
mission-essential forces	6.286
mission-type order	6.26
mobility	6.174
mopping up	6.125
motorized unit	6.177
movement control	6.415
movement restriction	6.196
named area of interest	6.45
neutralization	6.187
neutralization fire	6.71
neutralize	6.272
non-battle casualty	6.185
non-combatant evacuation operation	6.108
notice to move	6.278
objective	6.431
objective area	6.320
observation post	6.374

observed fire	6.70
observed fire procedure	6.281
obstacle	6.239
occupation of position	6.116
on-call mission	6.217
on-call target	6.429
one day's supply	6.99
on-order mission	6.218
open route	6.61
open source intelligence	6.330
operating environment	6.205
operation	6.215
operation order	6.29
operation overlay	6.446
operation plan	6.260
operational analysis	6.210
operational art	6.208
operational chain of command	6.282
operational command	6.207
operational control	6.209
operational intelligence	6.333
operational readiness	6.203
operational requirement	6.206
operations planning	6.263
operations security	6.14
opposing forces	6.413
order of battle	6.31

order to move	6.180
organization of the ground	6.223
organizational strength	6.451
outline plan	6.109
overt operation	6.56
pass time	6.441
passage of lines	6.302
passive defence	6.236
patrol	6.237
payload	6.21, 6.158
peace enforcement	6.293
peace support force	6.359
peace support operation	6.216
peacebuilding	6.129
peacekeeping	6.171
peacemaking	6.76
penetration	6.297
permissive environment	6.375
phase line	6.352
P-hour	6.436
physical security	6.419
pictorial symbolization	6.257
planned target	6.120
point of impact	6.410
port of debarkation	6.402
port of embarkation	6.403
position defence	6.198

prearranged fire	6.261
preparation fire	6.63
protective security	6.231
psychological operation	6.304
pursuit	6.247
radius of safety	6.310
raid	6.321
range	6.97, 6.118, 6.277, 6.311
ranging	6.91
rate of fire	6.448
readiness time	6.440
ready	6.84
rear area	6.406
rear echelon	6.405
rear guard	6.8, 6.9
reconnaissance	6.322
reconnaissance by fire	6.329
reconnaissance in force	6.328
reconnaissance patrol	6.336
reference point	6.225
regeneration	6.106
registration fire	6.295
registration point	6.323
reinforcing	6.251
reinforcing force	6.360
release point	6.407

relief in place	6.117
rendezvous point	6.172
report line	6.348
required supply rate	6.191
requisition	6.119
restricted area	6.135, 6.136, 6.137
retirement	6.57
reverse slope	6.128
risk management	6.416
road block	6.250
road clearance time	6.442
route	6.168
route clearance	6.342
route reconnaissance	6.331
rules of engagement	6.289
scheduled fire	6.68
scheduled target	6.430
screen	6.100, 6.169
search and rescue	6.288
searching fire	6.200
sector	6.131
sector of fire	6.356
secure area	6.123
security intelligence	6.332
security	6.13, 6.124, 6.365

separation zone	6.139
series of targets	6.86
signals intelligence	6.308
situation map	6.148
situation report	6.101
situational awareness	6.195
smoke screen	6.96
sortie	6.47
special operations	6.369
special reconnaissance and surveillance	6.368
spoiling attack	6.49
spotting	6.373
staff	6.450
staging area	6.316, 6.318
standing operating procedure	6.75
standing order	6.445
start point	6.353
state of readiness	6.377
stay behind force	6.178
step-up	6.93
strategic command	6.382
strategic concept	6.379
strategic intelligence	6.381
strategic level	6.383
strategic mobility	6.380
strong point	6.221
subversion	6.252

supervised route	6.156
supplies	6.290
support	6.255
supporting attack	6.102
supporting fire	6.256
supporting operations	6.213
suppression fire	6.72
surveillance	6.371
sustainability	6.23
sustained rate of fire	6.449
table of organization and equipment	6.222
tactical air control centre	6.400
tactical air control party	6.85
tactical air control system	6.363
tactical air controller	6.229
tactical air doctrine	6.294
tactical air force	6.401
tactical air operation	6.219
tactical air support	6.392
tactical air transport operations	6.214
tactical call sign	6.398
tactical command	6.394
tactical concept	6.393
tactical control	6.396
tactical intelligence	6.334
tactical level	6.399
tactical security	6.397

tactical warning	6.395
target acquisition	6.121
target allocation	6.344
target analysis	6.7
target approach point	6.226
target audience	6.433
target complex	6.153
target concentration	6.87
target date	6.92
target designation	6.427
target discrimination	6.346
target dossier	6.105
target folder	6.422
target intelligence	6.339
target list	6.421
target number	6.190
target of opportunity	6.274
target overlay	6.447
target	6.10, 6.194, 6.303, 6.428
targeting	6.42
task force	6.211, 6.212
tasking	6.285
T-day	6.94
technical analysis	6.404
technical intelligence	6.183
terrain analysis	6.6

T-hour	6.79
time on target	6.439, 6.443, 6.444
track	6.388
tracking	6.387
triage	6.95, 6.345
turning movement	6.201
unit commitment status	6.386
unit	6.253
unity of effort	6.111
unmanned air craft system	6.15
unobserved fire	6.189
validation	6.254
vehicle distance	6.98
visual call sign	6.58
vital zone	6.161
voice call sign	6.83
war game	6.60
warning order	6.279
weapon control status	6.324
weapon(s) system	6.362
withdrawal operation	6.54
wounded in action	6.280
Y-hour	6.434
zone of fire	6.132
zulu time	6.438

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК СКОРОЧЕНЬ

АР	6.4
БЗВ	6.14
БАС	6.15
БАП	6.16
БВП	6.17
БпП	6.18
БлП	6.19
Бг	6.21
БПтр	6.24
БЗ	6.25
БРп	6.27
БТЗ	6.28
БН	6.29
БП	6.31
ВД	6.36
ВуБ	6.37
ВБ	6.43
ВЗР	6.45
ВРД	6.48
ВП	6.64
ВНУ	6.73
ВПД	6.75
ГО	6.89
ГП	6.90
ДПО	6.101
ЕНк	6.108

ЗП	6.112
ЗПП	6.117
ЗВ	6.122
ЗВБ	6.130
ЗПЗ	6.138
ІУ	6.144
ІС	6.147
КМ	6.149
КП	6.152
КР	6.157
КН	6.158
КрП	6.159
КВЧ	6.160
Лог	6.164
Мт	6.171
МЗ	6.172
НДП	6.191
ОШ	6.193
ОПО	6.195
ОВ	6.199
ОпО	6.205
ОП	6.206
ОК	6.207
ОпУ	6.209
ОА	6.210
ОТГ	6.211
ОТГ ВМС	6.212

Оп	6.215
ОШС	6.222
ОД	6.226
ОБП	6.232
ОПш	6.233
ПКБД	6.241
ПЛСВ	6.242
ПеС	6.245
ПО	6.260
ПпЦ	6.274
ППП	6.278
ПУБ	6.280
ПР	6.288
ПЗС	6.289
ПДМ	6.293
ПсО	6.304
ПР	6.305
РЕБ	6.307
РЕР	6.308
РТР	6.309
РД	6.314
РСО	6.319
РЦ	6.320
РКО	6.324
РНО	6.325

РІВД	6.330
РІОР	6.333
РКВП	6.349
РР	6.352
РС	6.353
СПМ	6.359
СЗКУ	6.361
СУТА	6.363
СЗІС	6.364
СБГ	6.377
СЗВ	6.389
ТОп	6.391
ТкК	6.394
ТкУ	6.396
ТкР	6.399
ТЦУП	6.400
ТЗП	6.403
ТилР	6.406
ТВп	6.407
УмП	6.413
УпР	6.416
ЦТж	6.425
ЦВС	6.426
ЦОп	6.431
ЦУр	6.432
ЧПЛ	6.439

ЧУГ

6.443

ЧУЗ

6.444

БІБЛІОГРАФІЯ

1. AAP-06 (2017) NATO glossary of terms and definitions (English and French), 2017.
2. AAP-15 (2016) NATO glossary of abbreviations used in NATO documents and publications, 2016.
3. SH/PLANS/JCAP/FCP/16-311533 Bi-SC Capability codes and capability statements, 2016.

Ключові слова: підготовка та застосування військ (сил), вогнева підтримка, відхід, відкрита операція, висадка морського десанту, головний удар, групування цілей, доповідь про обстановку, загородження, захист військ, зона вогню, інженерне забезпечення військ, командний пункт, логістика, марш на зближення, маршрут, морська десантна операція, опорний пункт, розвідка, охоплення, охоронення, передній край району бойових дій, план операції, повна бойова готовність, противник, район висадки з моря, рубіж переходу в атаку, час удару по зоні цілей, штаб, штурмовий ешелон

Заступник начальника науково-дослідного центру Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка з наукової роботи (керівник розробки)
підполковник

Максим БІЛАН

Начальник лінгвістичного науково-дослідного управління науково-дослідного центру Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка

підполковник

Андрій ГАЛЬЧУС